



GORA FUJI na Japonskem je najslavnejša boja pot japonskega ljudstva. Američani so popravili dohode nanjo in poslali tja posadko našega Rdečega križa, kakor prica gornja slika.

Čehoslovaška za zapadni blok povsem izgubljena

Ameriška diplomacija v Evropi doživela svoj največji poraz. — Socializacija v polnem zamahu. — Kmetje glavni problem nove vlade

Ameriška vlada si je silovito prizadevala odtrgati Čehoslovaško izpod takozvanega železnega zastora a v minulih dneh je priznala, da so bili njeni napori zaman.

Predsednik Beneš odnehal

Zelo veliko so si predstavniki Zed. držav trudili, da bi pomagali predsedniku republike Edvardu Benešu dobiti v državi toliko opore, da se bi lahko brez skrbi podala v Marshallov zapadni blok. Beneš je bil pri volji. Sploh je celo riskiral svojo službo za prijavo, da je pri volji pristati v načrtno ekonomijo, kakršno predlaga naš državni tajnik Marshall. Toda po Češkem je završalo in prišel je namig tudi iz Moskve — Beneš je svojo obljubo za pristop v Marshallov načrt umaknil.

Preohrat popola

Vendar pa ameriška in angleška diplomacija na Češkem in Slovaškem ni odnehal. Napravila je razdor med social-demokrati, a je trajal le do nedavna. Posrečilo se ji je v večer social-demokrata Zdenka Ferlingerja z vodstva, in to so v zapadnih državah oglašali za zmago svobode na Češkem.

Pripravlja se nova konferenca za zgraditev zapadnega bloka po Marshallovem načrtu in Beneš naj bi storil potrebne korake, da se bi mu pridružila tudi njegova država. Komunistični vodja, premier Klement Gottwald, je sklenil, da so stvari šle že predaleč in je povzročil krizo.

Pravzaprav ne on, ampak dvanaest protikomunističnih ministrov, ki so izstopili iz vlade v veri, da bo nova vlada nastala s pomočjo predsednika Beneša brez komunistov, kot se je to dogodilo n. pr. v Franciji in v Italiji.

Delali so račun brez krčmarja.

Beneš se je nekaj časa upiral in pomagal mu je izredno veliko njegov brat Vojta, ki ga osebno pozna tudi precej čikaških Slovencev. Toda Zdenek Ferlinger je imel za sabo članstvo svoje social-demokratske stranke, prišel je nazaj v vodstvo in skupno s komunisti ter par drugimi levicarskimi skupinami so sestavili novo vlado ter jo predložili Benešu v odobritev.

Ker se Beneš ob tej rešitvi ni mogel sklicevati na demokracijo — kajti vlada je bila večinska, — jo je odobril. Zaeno je v minuto trajajočem govoru dejal, da je to storil v korist države. Ako bi nasprotoval, bi v nji nastal kaos.

Gospodarske reforme

Dasi je bil komunist Gottwald načelnik tudi prejšnje vlade, je bila Čehoslovaška vseeno še na

pol kapitalistična država in Beneš ter mnogo drugih vodilnih politikov pa naklonjeni Washingtonu in Londonu.

V preobratu minuli teden pa je nova vlada izjavila, da bo izvedla popolno socializacijo. Vsa-ko podvzette, ki uposljuje več kot 50 delavcev, bo poddržavljeno.

Klement Gottwald je s tem nekravim pučem postal najbolj znamenit komunist v Evropi — saj za sedaj. Kajti premagati Beneša in z njim ameriške in angleške diplomate — to je že nekaj!

Preohrat na Slovaškem

Bolj kot na Češkem je preohrat deloval na Slovaškem. Tam komunisti niti skupno s social-demokrati niso imeli večine. Slovaška je pretežno kmečka dežela in slovaški kmetje so verni in cerkvi poslušni. Zato so levičarji v Bratislavi s klerikalci enostavno pomedli in cerkev ni mogla drugega kot se udati v usodo.

Tudi kmetje na Češkem so več ali manj pod vplivom cerkve in pa pod vplivom agrarne (katoliške) ter Benešove narodne socialistične stranke.

V nedeljo 29. februarja je povabil češke kmete premier Gottwald v Prago in ameriški reporterji pravijo, da jih je pričakoval na Venčeslavov trg, kjer se je vršilo zborovanje, nad 100.000, a prišlo jih je le 30.000.

Gre se namreč zaradi sodelovanja med vlado in kmeti. Ako bodo kljubovali, v bojazni, da jim bo država vzela zemljo ter ustanovila kolektivne kmetije, kot so v Rusiji, bo pridelek znižan in manj kruha pomeni tudi (Nadaljevanje na 5. strani.)

Anglija z židovskim vprašanjem zelo nerodno igrala in ga zavozila

Zadnji dan v februarju se je v židovski predel Palestine pomikal angleški vojaški vlak. Fantje s puškami na ramah so dremali in kar pa je bilo budnih, so se togotili nad vlado, — češ — zakaj neki smo tu? V kakšne namene?

Pod kolesi vlaka se vžge mina in dva vagona sta vržena kvišku.

Vlak obstoji. Neranjeni vojak skušajo pomagati. Iz enega vagona so prinesli 28 mrtvih tovarišev, in iz drugih na ducate ranjencev.

Nedeljo prej se je dogodila eksplozija v židovskem predelu Jeruzalema. Nad 50 ljudi je bilo ubitih. Par blokov je bilo porušenih.

Židje dolže za to katastrofo Angleže. Arabci se postavljajo, da so atentat oni izvršili. Karkoli ga je dejstvo je, da so židje in Angleži v vojni.

Attlee in Bevin sta storila ob prevzemu vlade usodno zmoto, ker sta nadaljevala po Churchillovih-Edenovih stopinjah. Tako sta zašla v mlako v Grčiji, na Kitajskem in povsod drugje, najbolj pa v Palestini.

Na Kitajskem in v Grčiji sta zvrnila finančno in potem tudi vojaško breme na Zed. države. Enako sta nam ga naložila v Nemčiji. Vse stroške naj plačajo ameriški davkoplačevalci.

Vendar pa se dogodki ne razvijajo tako kot bi radi da se bi režiserji ameriškega državnega departamenta.

Kaj naj bo s Palestino?

Ameriška vlada je rekla, da naj se jo razdeli, polovico Arabcem, polovico Židom. Truman je to s pomočjo svoje delegacije v Združenih narodih posebno naglasil in njegov nasvet je bil s podporo sovjetskih zastopnikov sprejet.

Vlade arabskih dežel so rekle, da se temu odloku ne bodo mirno podale. In že ko se je o tem ukrepalo, je divjala v Palestini civilna vojna. Kdo naj jo ustavi?

Kajpada, Zed. države! Toda kaj pa naši oljni magnati? Ti so odločili, da židovsko vprašanje v Palestini ni važno — saj ne toliko važno, da bi bilo treba zaradi njih v vojno z arabskimi deželami.

Tako se je dogodilo, da je naša vlada v Washingtonu pozabila na svoj predlog za razdelitev Palestine in arabski magnati pa se smehljajo — češ, za olje jim je!

Združeni narodi so dobili brco. Anglija je postala tudi v palestinskem vprašanju popoln fiasko, a Zed. države pa imajo hibo, da vse kar naša vlada počne, dela s stališča takozvanih "ameriških" interesov.

Kajti naša vlada se je po Rooseveltovi smrti spet preselila na Wall Street.

Najmučnejša je ta situacija za Anglijo. Propadla je v Aziji in kolikor moči ima še tam, si jo je ohranila le z ameriško zaščito. In morala je oddati prvenstvo Zed. državam v Sredozemlju. Prepustila jim je Grčijo in Kitajsko.

A kaj z židi? To je za enkrat saj kar se Palestine tiče še vedno angleški problem. V par tednih bo vržen na vlado v Washingtonu popolnoma. Ko je predsednik Truman to uvidel, je šel na počitnice, ameriški židje pa so rohnili proti njemu na shodih in če ne bo držal besede, bo ob njihove glasove in brčkone tudi ob predsedniško službo. Mu je težavno — kajti v arabskih deželah so največja ležišča nafte, v New Yorku, v Illinoisu itd. pa na stotisoče židovskih glasov.

Sibirija bo povečala pridelke

Iz Moskve poročajo, da bodo v Sibiriji letos obdelali štiri milijone akrov zemlje več kakor lani.

"Politična akcija" CIO in AFL zaman

so sprejeli takozvani "Taft-Hartley" protijunjski zakon.

Ponudba se zdi na papirju mikavna, kajti \$20.000 bi pomenilo za Wheelerja "take-home-pay". Pa je je odklonil s izgovorom, da "nima časa".

Predsednik AFL Wm. Green ni mogel dobiti po tej odklonitvi primerne ugledne osebe nikjer drugje in tako je vsa stvar padla v vodo. Vendar pa AFL še vedno nabira od svojih članov v politični petmilijonski sklad.

Kaj sploh hoče AFL v "politični" akciji? Le to, da se "poražiti" prijatelje delavstva. Ob enem pa podpira kandidate, ki so "prijatelji" unij samo do izvolitve in potem jih ni več na izpregled. Saj ne na unijako fronto.

AFL torej vodi politiko po svojih starih zmotah, iz katerih se ne more ničesar naučiti. Čemu tirjati od članov unij prispevke v kampanjski sklad za politično akcijo, če pa ta taktika ne pomeni drugega kakor intrigne, kateremu kandidatu ene ali druge kapitalistične stranke naj se pomaga?

Odbor CIO je enako na zavojenem potu. Vse, kar zahteva, je odprava protijunjskega zakona, ali kar se tiče vsega drugega, naj le kar ostane po starem. In za to pogubno, neznačajno politiko mora članstvo unij CIO plačevati milijone kot jih mora — četudi "prostovoljno" — plačevati članstvo unij AFL.

Ameriške unije v politiki še niso bile nikoli tako nazadnja-

Brez vzajemnosti Evropa ne bo mogla okrevati

Dasi je Velika Britanija sedaj odvisna za zaščito svojega imperija popolnoma od Zed. držav, vzlic temu angleška delavska stranka uradno priznava, da Evropa ne bo mogla okrevati zgolj na podlagi Marshallovega načrta temveč le, ako se pritegne zraven tudi vzhodni blok — namreč Sovjetsko unijo ter njene zaveznice.

S to ugotovitvijo soglašata tudi vseh drugih 15 socialističnih strank takozvanega zapadnega bloka.

Kajti Amerika sedaj zdravi svoj evropski blok umetno, v veri, da si bo sčasoma sam pomagal ter se znova usposobil stati na svojih nogah. Tega pa mu ne bo mogoče, ako ne bodo pristopile zraven z zdravimi trgovinskimi pogodbami države sovjetskega bloka.

Značilno je, da se slednje hitreje izkopljuje iz zlih posledic prošle vojne, ki je v njih rušila bolj kot kjerkoli — kakor pa države Marshallovega bloka, dasi so bile z izjemo Anglije od vojne skoro nedotaknjene.

N. pr. Belgija, Nizozemska, Francija itd. niso trpele niti zdaleč toliko kakor Jugoslavija, Poljska, Ukrajina, Bjelo Rusija itd.

Precej porušenega je bilo sicer v Italiji, toda ona je bila v vojni proti nam, dasi se sedaj predstavlja za našo najskrajnejšo zaveznico. In to seveda po zaslugi Trumanove vnanje politike, ki sodeluje z vatikanskim kot ni ameriška vlada s kako politično cerkvijo še nikdar sodelovala v tako veliki meri.

Da, Marshallov načrt bo polom, če bo svojo ekonomijo osredotočil s stališča vojne zveze proti sovjetskemu bloku. To je tako gotovo kakor je Trumanova politika polom na Kitajskem in Grškem.

Unije CIO in relifnih akcijah veliko pomagale

Nihče ne more ameriškim unijam — bile radikalne ali konservativne očitati, da niso pomagale, ali da se niso odzvale na vsak apel za pomoč.

Dokler Jugoslavija še ni bila na črni listi, so posebno nekatere unije CIO znatno prispevale v podporo Jugoslaviji.

Sedaj pomagajo zgolj Nemčiji, Italiji in Franciji. In kajpada Angliji.

Urad unij CIO pravi, da je njihna skupna podpora Evropi znašala v zadnjih letih nad 11 milijonov dolarjev.

AFL trdi, da je potrošila toliko ali pa še več za evropski relif. Značilno je, da so te unije svojo pomoč delile s stališča ameriškega torijskega konservativizma, tako da niti konservativni social-demokrati v Nemčiji niso imeli nič kredita zraven, pač pa toliko bolj duhovščina.

Ta ima sedaj monopol nad vsemi datjavami iz Amerike bodisi v Italiji, v Franciji, v Avstriji in drugje.

Naša relifna politika ima torej striktno politično ozadje reakciji v oporo.

Ške kakor sedaj. So kot izgubljene. So za sedanjí sistem in proti odiranju. So za višje meze, toda proti reguliranju cen življenjskih potrebščin. So saj deloma za kontrolo nad računom korporacij, ne pa da bi svoje račune predloževale vladi. Tako ne gre in tako ne bo šlo.

Ameriške unije ne morejo biti "razredno zavedne" zgolj na industrialnem polju in "skebati" v politiki. In odločile so se za slednje letos bolj kot še kdaj v zadnjih 30 letih.

Morda jih bo izpametovala prihajajoča "recesija", toda bo prepozno. Ameriško delavstvo si bo našlo pot v politično akcijo brez vseh takozvanih "svojih unijskih voditeljev". In to je najboljše, kar se obeta bodočnosti tej deželi v korist.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Tudi cerkve so lahko tožene za odškodnino. Tako je n. pr. Mrs. Stella Zakauskas v Melrose parku tik Chicago vložila tožbo proti župniji Matere božje s Karmelske gore za \$140.000 odškodnine. Povod, na cerkvenem karnivalu ji je bengalični ogenj opekel noge ko je prisostvovala cirkuškim in drugim komedijam, prirejene v prid omenjene župnije. Teh karnivalov se v Chicagu in okolici poslužujejo samo katoliške župnije. Protestantske cerkve tega ne odobravajo in so katoliško hierarhijo že pred leti naprosile, naj prenehajo s takimi cirkusi in hazardnimi igrami. Ampak v tem je denar, ki se ga katoliška cerkev ne brani pač pa si ga pridobiva na kakršnekoli mogoče načine. V nauk izganjaja menjalcev iz templja ona že od davna več ne veruje.

Wallacejev kampanjski odbor si je najel za svoj glavni stan palačo v ekskluzivnem predelu v New Yorku, na 39 Park ave. Njen prejšnji lastnik je bil George S. Boydoin, partner velebančne firme J. P. Morgan & Co. Nasproti tega poslopja je stan multimilijonarke gospode — Union League Club. Wall Street ima torej v svoji sredini sedaj urad, iz katerega mu PCA s svojima kandidatom Wallacejem in Taylorjem streže po življenju.

G. Bromley Oxman, ki je zelo čistan škof metodistične cerkve, je v govoru v Washingtonu Americanom priporočal več vere in demokracijo in manj boljšazni pred komunizmom. V večini listov je dobil le po nekaj vrstic, v mnogih nič. Toliko več prostora pa dobe hujšaki, ki ščejuje v čimprejšnjo zanetitev novega vojnega požara.

Kongresni odsek, ki se bavi s takozvanim Marshallovim pla-

nom, je dne 24. feb. zaslíhal tudi Henryja Wallacea. Naredil pa je izjemo: odsek ni dopustil, da se bi v času, ko je nastopil s svojimi argumenti in odgovori Wallace, smelo uporabiti radio, ali filmske aparate novinskih agencij, in tudi fotografom ter reporterjem so bile stavljene ovire. Taka je naša svoboda govora, tiska in radia ter filmov, kadar je prizadet kdo, ki je v boju proti obema starima strankama.

Maj. general James A. van Fleet je novi poveljnik ameriške vojaške misije v Grčiji. Upa; da bo imel v uničevanju gerilcev več uspeha kot njegov prednik. Kar pomeni, da se bodo morali Grki med sabo vsled vnanje — zgolj ameriške intervencije — še bolj pobijati kot so se doslej.

Drhalska manija med ameriško mladino se širi. V Shreveportu, La., so mladi vandali udri- li ponoči v ljudsko šolo, pobili 150 oken, uničili vse slike, klopi, razbili fonografske plošče, prevrili in razbili omare za knjige in slednje raztrgali ter jih razmetali po tleh, razbili svetilke in pisalne mize, razlili tinto vse križem in tudi na poslopju samem so napravili veliko škodo. In to ni ne prvi ne zadnji slučaj. Takih početij je bilo že vse polno.

Kongresnik Merrov (rep. iz države New Hampshire) je kongresu razložil, koliko silnejša je moč onkraj "železnega zastora" kakor pa je na tukašnji strani. Rusi imajo sedaj boljše avtomatična bojna letala in bombne rakete, ki brze na določeno mesto brez da bi bilo kaj letalcev v njih. In imajo boljše armado, boljše municijo in več bombnikov. Ker pa kongresniki v isti sapi trdijo, da ni mogoče (Nadaljevanje na 4. strani.)

Nekaj o naših stvareh

V petek 27. februarja je govoril na seji kluba št. 1 JSZ Janez Kranjec. Poslan je bil v Ameriko, da proučuje bolniško skrbstvo, zakone za socialno zaščito, bolniške zavode in sirotišča. Pripovedoval je, koliko je na polju socialne zaščite nova Jugoslavija dosegla v par letih po vojni in kako dalekosežne načrte ima, ki jih bo izvedla v ljudskem zdravstvu že v tekoči petletki.

Odgovarjal je na vprašanja, kako so v času naše pomožne akcije, ko smo pošiljali tja obleko in razne druge stvari, vse poslano delili najpotrebnejšim, brez razlike na politično prepričanje — in tudi ni šlo vse v Slovenijo, kajti država skrbi, da kjer je pomoč najbolj nujna, tistim se najprej pomaga. Janez Kranjec je na tej svoji misli obiskal že precej držav ameriške unije. Je še mlad, energičen človek, ki pa ima za sabo že mnogo skušenj, posebno iz osvobodilne borbe.

V soboto 28. februarja se je vršil občni zbor Jugoslovanskega hranilnega in posojilnega društva. Dvorana Slov. delavskega centra je bila polna. Ta ustanova je presegla že \$2.200.000 imovine, kar je izreden napredek, ako se pomisli, da jo je bilo v zadnji depresiji mogoče le z največjimi napori oteti pred likvidacijo.

V direktorij so bili izvoljeni trije — namreč John Trojar in Louis Zorko ponovno, John Alic pa je sedaj prvič v odboru. Nadomestil je Vinkota Ločniškarja.

V urad Prosvetne matice spet prihajajo vprašanja za igre in vloge. Mi imamo veliko zbirko iger in vlog, a žal, da se je slednjih veliko izgubilo. Namreč iz marsikaterega kraja nam niso bile vrnjene. Ako jih kdo še ima in niso pokvarjene, prosimo, da nam jih vrnejo.

V prejšnji številki smo omenili, da je knjiga Prosvetne matice v delu in bo razposlana čim bo gotova v knjigovoznici. To je originalna povest. Naslov ji je "Brata". Napisal jo je Etbin Kristan.

Na roki imamo že kakih 200 izvodov letošnjega Družinskega koledarja. Priporočite ga znancom, da si ga naroče. In ustregli boste svojem v starem kraju, če ga jim pošljete.

Zelo potrebno je tudi, da ne prezremo nobene seje in nobene druge priložnosti, kjer lahko kaj zberemo v tiskovni sklad ali dobimo Proletarcu novih naročnikov.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Vojn se ne bo več napovedovalo po postavah — posnemali bomo Hitlerja

Col. Louis E. Coira, eden izmed glavnih poveljnikov naše zračne flote, je dejal, da postava v naši ustavi, ki določa, da le kongres ima pravico napovedovati vojne, več ne drži. To je, da je zastarela in jo je najboljšje kratkoma vreči v koš.

Kdo torej naj ima v bodoče pravico napovedovati vojne?

Predsednik! Tako meni polkovnik Louis E. Coira. Toda sovrážniku tega ne sme niti on v naprej povedati ampak udariti nanj in ga zbiti recimo v dvajsetih minutah.

Tako govori ameriški vojaški izvedenec, ki ima v področju zračno floto.

Ako bi vojno napovedoval v atomski dobi kongres, kot določa naša ustava, bi lahko prišel sovražnik sem preje kot pa mi v njegovo deželo. Torej naj ima pravico odločiti, kdaj kam udarimo, samo ena oseba, torej predsednik Zed. držav.

Col. Louis E. Coira je ob tej priliki govoril o "preventivni" vojni. To je sedaj v ameriškem militarističnem žargonu običajna beseda. Po domače povedano, udarimo nenapovedano, preko noči, v Sovjetsko unijo. Porušimo z našimi atomskimi bombami kolikor največ mogoče v par urah in s tem bomo "preprečili" vojno.

Tragedija je, da polkovnik Coira ni kaka vnanja, neodgovorna oseba. On je za vojno — zato da se "prepreči" vojno. V ta namen pa je treba dozdevnega "sovražnika" zahrbtno napasti. Tako naj bi torej, predsednik v sporazumu z vojaškimi poveljniki odredil, katero sekundo se naj bi naši letalci spustili z vzletišča, ki jih imamo vse križem, in kongres pa naj bi na to — ko bi bilo vojne že "konec" — napovedal vojno... S tem pamet bi bilo zadoščeno ustavi...

Sicer so Zed. države že bile v vojnah ne da bi jo napovedale. Podvzemale so takozvane "mirovne" ekspedicije v Mehiko, na Kubo, v Nikaragvo itd.

Kar je v besedah omenjenega polkovnika posebno nevarno — je to — če so se naši militaristi res odločili napasti Rusijo, bo bombardirana vsa noč ne da bi mi tu kaj vedeli o tem. Radio nam bo "vojno" oznanil šele kak dan pozneje. In potem se bo kongres lahko sešel ter jo "uradno" napovedal.

Zares, z našim militarizmom smo po Rooseveltovi smrti daleč prišli. On je govoril, da naj se Hitlerjevemu "blitzkriegu" ne pravi konec enkrat za zmerom in da se naj napad, kakršen je bil izvršen na Pearl Harbor, nikdar več ne ponovi. A sedaj pa naši poveljniki sami propagirajo vojno po Hitlerjevih in mikadovih metodah — "udari, ko tvoj doždevni sovražnik spi..."

Polkovnik Coira je bil sicer v mnogih listih vsled svojega predloga zelo grajan, a vendar je nam predložil resnico, da če so se magnati Wall Streets, generali in admirali odločili za "preventivno vojno", jo bomo dobili preko noči.

Očitno je, da kapitalistični tisk javnost nanjo že pripravlja, ne že temveč že dolgo časa. Trumanova doktrina je studenec te propagande. Žal, da se naši finančni, militaristični in drugi magnati ne zavedajo, da ne bodo pogubili samo "sovražnika", ki si ga zamišljajo temveč tudi svojo deželo in pahnili bodo ves svet v še večjo bedo in zmedo kot je v nji že sedaj.

Intervencije naše vlade gazijo globlje in globlje

Henry Wallace pravi, da kar počnemo na Kitajskem, je odprto podpiranje civilne vojne. S pomočjo par naprednih senatorjev je predočil javnosti, da imamo s Čiang Kaišekom "tajno" pogodbo, ki bo veljala dokler se ne porazi kitajskih komunistov.

Čiang Kaišek — tako je bilo poročano v soboto 28. februarja, smo dali že po vojni z Japonsko nad 6.000 bombnikov. In kitajske vojske večbajo za ubijanje svojih ljudi naši letalci.

Kitajska armada ne bo brez municije — tako ji je obljubljeno iz Washingtona.

Stotisoče mož na obeh straneh kitajske civilne vojne je zdržema v spopadih in to zgolj če ne edino vsled ameriške intervencije.

Ameriški ambasador na Kitajskem, J. Leighton Stuart, je imel nedavno radio govor, v katerem se je znesel nad vsemi — indirektno tudi nad svojo vlado. Dejal je, da je situacija na Kitajskem brezupna, ako ne pride v Čiang Kaišekovi vladi do drastične spremembe.

Tako so ugotavljali tudi drugi pred njim. Toda uradni Washington, ki je sedaj do cela pod kontrolo Wall Streets, drvi s svojo intervencijo dalje. Trumanova administracija zahteva v "pomoč" Kitajski nadaljnji \$600.000.000, nečevši vojni material, ki je nam ostal na Pacifiku iz vojnih let.

Wallace trdi, da imamo na Kitajskem 22.000 častnikov, ogromne zaloge municije in pa tankov in ladij, kar vse je na razpolago Čiang Kaišku.

Čiang Kaišek se daril ne brani, a Američane jezi, ker nič ne zaležejo. Njegovi ljudje so koruptni in kar je kaj vrednega prodajo, za vojno s komunisti pa so le toliko da se nadaljuje in s tem tudi ameriške davjave.

Mnenje ameriških diplomatov in oficirjev je, da če bi Čiang Kaišek svojo vlado demokratiziral, bi dobila med ljudstvom zaupanje in njegova armada bi potem res šla "z navdušenjem v borbo".

To je zmotno mišljenje, kajti ako bi nacionalistična vlada postala demokratična in se podala v graditev blagostanja, bi civilne vojne sploh ne bilo več treba.

Kakor na Kitajskem je naša intervencija v polomu tudi na Grškem. Ameriškim oficirjem je ukazano, da mora civilna vojna



OBVEZNA VOJAŠKA SLUŽBA je breme, ki se ga spominjajo vsi, kateri so ga morali nositi tudi v takozvanih "mirnih časih". Nešteto ljudi je pobegnilo izpod njega posebno iz Evrope v Zed. države. Čemu naj ga sedaj — brez vsake potrebe — naložimo naši mladini na rame? Militarizem je bil smrt še za vsako deželo in bo tudi za našo, ako se ga bo oklenila.

Tudi konvencija S. P. bo v Philadelphiji

Uradni tednik socialistične stranke naznanja, da se bo njena konvencija za nominiranje predsedniškega in podpredsedniškega kandidata vršila v Philadelphiji dne 14., 15. in 16. maja.

Demokrati in republikanci so si izbrali to mesto in že pred njimi bodo imeli v njemu svoj zbor socialisti.

Norman Thomas je dejal, da on ne bo več kandidiral. Isto je trdil pred štirimi leti. Toda ker ga je delegacija "draftala" je znova sprejel. Seveda, s sedanjo organizacijo S. P. ni mogel nikamor razen na kake male shode in le z največjo težavo je prišel Thomas na glasovnico saj v nekaterih državah. Kajti volilni zakoni v večini držav so sedaj tako strogi, da omogočajo pravico do stranke označbe le demokratom in republikancem.

Ako hoče kaka manjšinska stranka na glasovnico, mora dobiti določeno število podpisov širom vsake posamezne države v vsakem okraju od takih ljudi, ki se v primarnih volitvah niso izjavili za nobeno drugo stranko. Iskati take ljudi — to stane, posebno ker tisti, ki ostanejo na volilne dneve doma, so večinoma brezbrizniki. Če koga izmed njih vprašaš za podpis, boš uvidel, da si dregnil nazadnjaška.

Ako Norman Thomas kandidature res ne bo prevzel, ima soc. stranka v nadomestilo samo še Maynarda Kruegerja, ki je profesor ekonomije na čikaški univerzi. Dokler ni stranka začela na stranpota, se je Maynard

ponehati najpozneje do poletja. Vse, kar premore moderni militarizem, smo poslali na Grško. In to proti malenkostni armadi gerilcev, ki šteje po virih naše lastne vlade komaj nekaj nad 20.000 mož. Za obrambo grškega monarhizma bomo morali ameriški davkoplačevalci letos potrošiti nadaljnjih 300 do 500 milijonov dolarjev. In v vsem zveznem kongresu ni najti skupine, ki se bi znala ali pa hotela odločno upreti proti tej pogubni razdajalni politiki.

To seveda nista edini intervenciji ameriške vlade v tujih deželah.

Diplomatično je naš state department umešan v vseh. A z orožjem je pomagala Nizozemski v vojni v Indoneziji in Franciji v Indokini.

Zidom v Palestini je naša vlada dovoz orožja prepovedala, Arabci pa so si ga pri nas nakupili kolikor so ga hoteli.

Zelo oborožujemo tudi Italijo. V Neaplu in v drugih italijanskih luleh so zasidrane naše bojne ladje ter nosilke letal — kajti tam je v teku volilna kampanja in ameriški kapitalizem je Vatikanu obljubil varovati "neodvisnost" Italije.

Komunistični vodja Palmiro Togliatti in socialistični voditelj Pietro Nenni trdita, da ima ameriška vlada namen začeti v Italiji z enako intervencijo kakor jo vrši v Grčiji. To namreč v slučaju, če bi zmagale v volitvah v italijanski parlament prihodnji mesec levčarske stranke.

Vatikan ima v volilni kampanji obilna gmotna sredstva, ki jih dobiva iz Zed. držav. Denar mu prispevajo ne samo ameriški katoliški bogataši temveč tudi imoviteži drugih ver.

Vendar pa se zdi, da se politika umešavanja Washingtona ne bo obnesla niti v Italiji, kjer ima saj podporo vse hierarhije, kot se mu ni na Kitajskem in Grškem.

kožo. Socialistična stranka torej nima nikakršnega upanja, da bo v letošnji kampanji kaj pomenila.

Vzrok je ozkogrudna taktika Normana Thomasa, ki je s svojega levčarstva prišel toliko na desnico, da podpira Trumana in Marshalla posebno v njuni vnanji politiki. Tega niso pokojni socialistični voditelji (Debs, Hillquit, Maurer, Berger itd.) še nikdar storili.

Vlogo nekdanje socialistične stranke ima sedaj več ali manj organizacija PCA (Progressivnih državljanov Amerike), in v nji se združuje vse, kar je v resnici proti dvojici demo-republikanske stranke.

PCA je edina velika organizacija, ki se bori ne samo zoper Trumanovo-Marshallovo vnanjo politiko temveč tudi na vso moč proti zavoženju notranji politiki predsednika Trumana in zveznega kongresa.

Socialistična stranka pod Thomasovim vodstvom je vse te prilike zamudila, ker se gnjavi zgolj s hujškanjem proti Rusiji, Jugoslaviji in "komunizmu".

Ako Norman Thomas kandidature res ne bo prevzel, ima soc. stranka v nadomestilo samo še Maynarda Kruegerja, ki je profesor ekonomije na čikaški univerzi. Dokler ni stranka začela na stranpota, se je Maynard

rad oglašil v našem Centru in v njemu večkrat tudi predaval. S tem seznanjenjem je bil povabljen, naj pristopi v SNPJ, kar je storil. Postal je član društva Pioneer št. 559 SNPJ. Dali je še, to piscu tega poročila ni znano.

Težko, da bi ga v sedanjih okoliščinah mikalo postati predsedniški kandidat stranke, ki ima vsake štiri leta manj in manj držav, v katerih bi mogla priti na glasovnico. Krueger je dober govornik, razlaga ekonomski razvoj, da ga je z užitek kom poslušati, toda njegova okrenitev z levčarstva na desno mu je odvzela avdijenco, zato pa jo ima toliko več Wallace. V radikalnem gibanju ga je samo E. V. Debs nadkriljeval. Namreč v tem, da je imel napoljone dvorane, še bolj pa z argumenti kako pogubna je politika obeh kapitalističnih strank.

Kadar se spomnite svojcev v starem kraju, pošljite jim lanki in pa letošnji Ameriški družinski kolek! Stane letošnji \$1.65, lanki \$1.50. Pošljite nam naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.

TISKOVNI SKLAD PROLETARCA

Prejeto do 19. feb. 1948

ILLINOIS:

Waukegan: Slov. narodni dom \$25.

La Salle: Anton Udovich \$10.
Springfield: J. Ocepok \$2; John Gorske \$1.50.

Chicago: John Spiller nabral ob priliki seje gl. odbora SNPJ \$43. Prispevali so: J. Spiller \$11; Po \$5: A. Grum, L. Kaferle, M. Petrovich, M. Kumer, F. Vratarich \$2. Po \$1: R. Lisch, L. Kaiser, L. Gradisek, F. Udovich, A. Garden, A. Slabe, J. Savovic, F. Alesh, M. Medvesek, D. Lotrich.

J. Culkar \$5; J. Fifolt \$2; J. V. Cebular \$2; A. Vidrich \$2; C. Renar \$1; skupaj \$12. Nabrala Angela Zaitz.

Filip Godina \$3.

OHIO:

Cleveland: M. Bizjak \$2; Mary Zavri \$1.75, skupaj \$3.75. Poslal A. Jankovich.

Lorain: John Slajmar \$2.
Sharon, Pa.: F. Kramar \$1.75; F. Climperman \$1; J. Cvelbar \$1; skupaj \$3.75. Poslal J. Cvelbar.

Red Lodge, Mont. K. Erznovnik \$2.20.

St. Charles, Mich.: F. Markel \$1.50.

R. Riverdale, Md.: Mary Suglich \$0c.

Sudbury, Ont., Canada: A. Kocjan \$0c.

Skupaj \$110.70, prejšnji izkaz \$665.55, skupaj \$776.25.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Nikdo ne more trditi, da nimajo fantje pri meščanskem časopisu in radiu v resnici dovolj prilik za delo. Strankine konvencije, spor med demokrati, uganjanje o tretji stranki, Trumanova doktrina, Marshallov načrt, problem kako razvojljati kočljivo vprašanje razdelitve Palestine — in če še tega ni dovolj — imamo še dve neresljivi točki — Grške in Kitajske.

In kakor je že navada, da kadar dežuje, imamo navadno ploho, tako je tudi danes prišla nova točka, katera je začasno porinila druge dnevne novice v ozadje in to je nov politični položaj na Češkem.

Ni potrebno razlagati kako je prišlo do tega. Notranji boj med vzhodom in zapadom se je vršil že dolgo časa zakulisno. Resignacija nekomunističnih ministrov je prinesla vse to na površje. Koalicija vseh strank v popolnem demokratičnem smislu in z zastopanjem vseh teh strank v vladi — je vsled pritiska zunanjih sil prišla v usodno opasnost.

Trumanova doktrina in pritisk oborožene sile Zed. držav je silno poosttrila položaj ne samo na Balkanu ampak v vsi južni in centralni Evropi. Da to ni prazna šala, ve še posebno Rusija, katera čuti pritisk Trumanove doktrine na Grškem, Turčiji, Iranu in Italiji. Nemogoče je torej pričakovati, da ni pritiska tudi od druge strani. Rusija s svojimi zaveznicami dela to, kar bi delal vsakdo v svojo samobrambo.

Človek se dostikrat vpraša: Kaj je vendar z našimi vodilnimi državniki, kateri so na čelu naše zunanje politike? Ali kadar jih čuješ na radiu — še posebno kadar imajo gotovi kongresniki in senatorji kakšno polurno debato — tedaj šele spoznaš kako plitko je njih poznavanje svetovnih predmetov, kateri so danes tako silno važni in ob enem tako silno opasni. Lanskopomlad smo čuli debate o Trumanovi doktrini — o pomoči Grški in Turčiji. Argumenti, katere so tedaj navajali vladni zastopniki, so se izkazali ne samo nezadostni ampak v večini neresnični. Posledica teh modrijanov je, da so nas postavili na rob nove vojne, ter razmetali davkoplačevalne milijone v nezasitna žrela propadlih neljudskih vlad. V resnici, čas je, da pride do izpremembe.

Henry Wallacejeva predsedniška kampanja je v polnem zamahu. Zmaga Wallacejevega kandidata v New Yorku je v resnici opasila reakcionarje v obeh strankah. S Taylorjem v podpredsedniškem mestu — je tretja stranka resnično v dobrih rokah. Sedaj je pa odvisno od nas vseh, da gremo na delo in kot se sliši od vseh strani — se bo tudi DELALO.

Zadnjič sem opazil malo notico v naši "Chicago Tribune", katera je bila kreditirana Beogradski "Cominform". Stvar je resnična. Omenja, da je katoliška cerkev danes v opoziciji ljudskih vlad ne samo radi druge ideologije, ampak i vsled tega, ker je danes ta cerkev največji kapitalistični trust, čigar imovine so razdeljene po vsem svetu, ter je največji delničar — bank, rudnikov, petrolejskih vrelcev, tekstilnih tovarn, parobrodstva, mlinov, gumija in zemljišč. Njena ogromna posestva v Boliviji so bila pridobljena s posredovanjem Myron C. Taylorja kateri zastopa Zed. države v Vatikanu. Nadalje trdi notica, da je italijanska ekonomija kontrolirana od štirideset katoliških in dvesto drugih vatiškansko kontroliranih bank s celotno imovino štiristo milijard lir (\$800.000.000) ali dve tretjini vseh ljudskih prihrankov. Nadalje pravi, da Vatikan kontrolira trideset največjih italijanskih "stock companies". In Krist je dejal: "Moje kraljestvo ni od tega sveta!" Ali od takrat je minilo že skoro dva tisoč let...

Nekaj podobnega sem čital tudi v "Daily News", pod naslovom: "U. S. evangelist tell of welcome in Italy". Dva mlada tu rojena Italijana, katera spadata v to gibanje "Youth for Christ movement", sta imela to za povedati: "We reached both the unchurched and nominal Catholic. Many have fallen away from the Catholic church because they distrust the close association of church and right-

ist government. Članek nadaljuje: "U. S. food shipments to the Italian people are distributed solely through the Catholic church, the Palermos reported. The Communist party, on the other hand, does not select recipients of its help, but feeds drifters and families from its kitchens all over Italy." Ta dva fanta, Phil in Lois Palermo, sta se nahajala štiri mesece v Italiji. Torej mora na tem biti precej resnice.

Naše gibanje
Pred tednom je imel Proletarec in Zvezni odbor svojo sejo. Na njej se je napravilo precej odlokov in načrtov ne samo za bodočo predsedniško kampanjo, katere se bomo polnomočno udeležili, ampak tudi kako odpraviti dolg pri našem listu ne da smo primorani na znižanje stranski lista.

Končno smo sklenili, napraviti direktni apel na naše prijatelje — in ob enem aranžirati kampanjo in shode po naših večjih naselbinah, kjer bomo govorili ne samo o obrambi naših naprednih listov, ampak tudi o načinu kako jih ohraniti. V zadnji številki Proletarca sem čital dopis Martina Cetinskega iz Detroita, Mich. Je zelo dobro jedro. Čas je, da vsi svobodomišelniki in napredni ter razredno zavedni slovenski delavci stopimo v ožje stike, kajti reakcija je močna in edino v skupnosti jim lahko napovemo boj. Proletarec je list, kateri se iz boja ni nikdar umaknil. "Proletarec" je veterani bojov, na katerega smo lahko ponosni in za katerega lahko z veseljem darujemo. Volilni boj, katerega se bomo udeležili — potrebuje tak list. In dokler se bo govorila slovenska beseda v Zed. državah nam bo tak list kot je Proletarec potreben. Sodrugi in sodružice in prijatelji našega lista: Kadar pridemo pred vas, sem prepričan, da se odzovete kot ste se odzvali za Ruski relief, za novo Jugoslavijo, za obrambo naše svebodne besede in pa kluba "Dvestotarih".

Ta kolona bo za nekaj časa prenehala, kajti nje pisec se je podal za par tednov proti jugu.

Mezde zmanjšane

Delavski department je izračunal, da je znašala povprečna meza industrialnih delavcev v letošnjem januarju \$52.27 na teden, ali 47c manj kot v decembru minulo leto.

Odsilvanje v teku

Velike industrije so začele odslavljati delavce v velikem, ali po domače, "na debelo". Brezposelnostnega problema sicer še nimamo, a zdi se, da prihajamo vanj. Kongres se rajše bavi z Grčijo in Turčijo, in s Kitajsko, kakor pa z domačimi stvarmi.

Tole mi ne gre v glavo?



Kako se more predsednik Truman še sklicevati na new deal, ko vendar ve, da ga je popolnoma iztrebil, to mi nikakor ne gre v glavo! Morali so iz njegove administracije vsi Rooseveltovi "newdealovci" in bili nadomesteni z reakcionarnimi birokrati, s militaristi in "s prijatelji iz Missourija" — a v kampanjskih govorih se je Truman vžil temu označil za "liberalnega progresivca". Kako da se morejo ameriški politiki na visokih mestih tako pačiti z besedami, tudi to mi ne gre v glavo!

PRIPovedNI DEL

VLADIMIR NAZOR:

NOVELE

(Nadaljevanje.)

Ko bi se zdajle odprla vrata in bi se moj oče prikazal v njih in me iskal s svojim dobrim pogledom po tej sobi, pa bi me našel v tem kotu, v tej klopi... Sinek, kaj delaš tukaj? Jaz bi pa do ušes zardel od sramote. "Oče, nočem sedeti tukaj. Ni sem kriv. Odvedi me!"

Nekdo gre po hodniku. Vem, da je kakšen dijak iz sosednjega razreda, toda nemir v meni raste. Silim se, da ne bi zajokal. Dvignem roko. Prosim na stran.

Toda On me ne vidi.

— Prosim!

Slišal me je.

— Vam vsem ni treba niti vpraševati. Odhajajte, vračajte se... kakor vam drago. Samo potihoma in ne prepogosto!

Grem.

Na hodniku mi takoj odleže. Ne vem, ali naj bi šel naprej, ali naj bi malo postal tu, dokler se mi ne odvali kamen od srca. Neodločno stojim.

Hodniki so pustili. Na stopnišču ni nikogar.

V meni se poraja nova misel. Vedno silnejša je.

Nagloma snamem klobuk z obešalnika in hitim po stopnicah nizdol.

V hipu sem pri glavnih vratih. In že tečem po ulici.

Tri dni me ni bilo v šolo. Klatil sem se po bližnji mestni okolici s knjigami pod srajco in v strahu, da me ne bi srečal znanec in povedal teti, kaj počenjam.

Hudo žalosten in ubit sem bil. Nazadnje me je navdala nova misel, prevzelo me je novo upanje, prišel sem do nove odločitve.

Cetrty dan zjutraj sem stopil prvi v razred; sedel sem v svojo klop.

Ko je vstopil On, sem stopil predenj, da bi se kakor koli opravičil, ker me ni bilo v šolo. Zamahnil je z roko; s tem mi je pokazal, da mu ni prav nič mar, ali sem v šoli ali nisem.

Tokrat nisem povsile glave; niti užaljen nisem bil.

Pazil sem na vsako njegovo besedo; prizadeval sem si, da bi razumel, da bi si zapomnil.

Doma se je teta čudila moji tako veliki pridnosti. Podila me je celo od knjige.

To je trajalo nekaj dni. Ko je pa neko nedeljo prišel k nam mornar, ki nam je prinesel raznih stvari iz pristana na otoku, sem zavriskal od veselja.

Prinesel mi je tisto, zaradi česar sem pisal materi.

Bila sta dva zvezka očetovega Svetega pisma. Dve tanki knjižici, ki ju oče ni mogel več prebrati zaradi predobnih črk. Knjiga o Jobu in Knjiga psalmov. Na vsaki strani latinsko

besedilo, takoj poleg njega, v drugem stolpcu, italijanski prevod. Ni mi bilo prav, zato ker nisem dobil tudi zvezka, v katerem je govor o Davidu in o Samsonu, toda tudi teh dveh sem bil vesel. Saj sem mislil poprositi očeta, naj mi pošlje svojega Virgila, iz katerega mi je tolikrat bral in mi vsako besedo prevajal, toda v tisti knjigi ni bilo prevoda.

Odšel sem v svojo sobo in takoj odprl zvezka.

— "Vir erat in terra Hus, nomine Job, et erat vir ille simplex et rectus, ac timens Deum et recedens a malo."

"Natique sunt ei septem filii et tres filiae."

Saj vendar takoj razumem vsako besedo! Vse je skoraj tako kakor v italijanščini; vse, razen tistega "recedens a malo"; kar mi je pa takoj jasno, samo če se ozrem na sosednji stolpec... Oh, ta človek Job v deželi Hus, ki je bil dober in pravičen, ki se je Boga bal in se ogibal zla in ki je imel sedem sinov in tri hčere!

— "Et fuit possessio eius, septem millia ovium et tria millia camelorum, quingenta quoque iuga boum, et quingentae asinae, ac familia multa nimis: erat vir ille magnus inter omnes Orientales."

Oh, kako dobro vse razumem, da prevoda skoraj niti ne ne pogledam!

Vse razumem; in kakor da tudi vidim vse.

Sedem tisoč ovac se pase pod soncem po livadah, vse so bele kakor sneg; in medenastni zvončki pozvnanjo na vratovih ovnov. Tri tisoč velblodov v dolgih vrstah prinaša skozi pustinje in oaze iz daljnih obmorskih mest vsak dan božjemu Jobu v deželo Hus česarkoli. Pet tisoč jarmov volov orje Jobove njive, številni hlapič pa gonijo na poljišča petsto njegovih oslic. Ne, na vsem Vzhodu ni večjega močja kakor je on!

Toda tukaj ne piše nič o konjih, ki jih jahajo njegovi sinovi, o psih, ki mu varujejo staje in šotore. Sam sestavljam nove latinske stavke. Gladko mi gre od rok, že imam kalup po katerem jih sestavljam. Saj je majhen slovar na koncu čitanke! Tudi to bom povedal, koliko mečev ima Job, koliko kopij in ščitov, ker že vem, kako se vse mu temu latinski pravi. Tudi hišo Jobovo bom opisal... Izmišljam, gradim, sestavljam, izgovarjam na glas in svečano...

Ko bi me zdajle slišal moj oče!

Pravi pravi, da je latinščina zvonec, poln jezik. Slišim, kako meketajo Jobove ovce, mukajo voli in hrzajo konji.

Ko bi bil zdajle tukaj, bi mi dejal:

— Vidiš, sinko, da ni tako strašno s tistim tvojim profesorjem. Kljub vsem mukam in težavam si se pri njem le nekaj naučil. Ko da je položil predte nekake mostove od italijanskih do latinskih besedi. Daj, premisli!

Jaz bi se zamislil in dejal:

— Res je, oče.

— Samp vztrajaj!

— Bom.

— Ne bodi malodušen!

— Ne bom.

In nov mir lega vame.

Na lepem se mi prikaže razrednikova podoba. Nič več ni tako grda. Brez strahu in grenkega občutka jo lahko gledam.

Toda ne smem se ji približati, preden ne preberem takole še nekaj strani in se še marsičesa ne naučim. Potem bo vse drugače.

Ves popoldan sedim pri knjižici. Berem na glas z vedno večjim veseljem. Užitek čutim v posameznih stavkih iz psalmov. Na pamet se jih učim.

— Vlado, po svečo pojdi!

Vstanem, grem iz sobe.

— Kaj pa delaš? — me vpraša teta.

Ne morem več vzdržati. Vpijem:

— Laudate Deum in sanctis eius! Laudate eum in tympano et choro, in cymbalis benesonantibus!

— Glej, glej! — je zavpila teta. Kar hvaliti bi se hotel s svojo latinščino. Kaj... Misliš, da nisi slišala, kako je s teboj? Misliš, da ne vem, da se diš zdej v oslovski klopi?

Zabolelo me je, toda zlomilo me ni.

— Nikar teta! Kmalu boste videli.

Cez mesec dni se mi je nudila priložnost, na katero sem komaj čakal.

Mi, kar nas je bilo "obsojenih", nismo pisali niti latinskih nalog več, ne domačih ne šolskih. Molčal sem, toda pazil; vse, česar sem se bil v šoli naučil, sem ponavljal doma, išoč največ po Psalmih.

Se bi bil čakal, toda v tisti klopi mi je bilo vedno huje. Vedno močnejše sem čutil ponižanje in sramoto. Zadnji čas se mi je dozdevalo, da se je vse pod menoj spremenilo v razbeljeno železo. V klopi sem sedel ko v mučnici.

Zaradi tega sem se odločil. Tudi jaz bom napisal mesečno šolsko nalogo. On jo bo moral prebrati. Videl bo, kako je sedaj z menoj. In vse se bo spremenilo.

Bilo je prvo šolsko uro lepega majskega dopoldneva.

De dolgo je pripravil učence na to nalogo in pretil vsem tistim, ki je ne bodo dobro napisali.

Odprl sem nov zvezek; napisal sem kakor vsi drugi vse, kakor je narekaval.

Name se ni niti ozrl. In ko bi tudi bil opazil, da pišem, bi bil najbrž mislil, da se pripravljam za prihodnjo uro.

Takoj sem uvidel, da mi gre vse bolje od rok kakor sem bil upal.

Mnoge celo težje oblike so mi same silile v pero. Niti enega stavka nisem našel, ki mu ne bi bil kos.

Končal sem, preden je potekel čas.

Sedel sem za katedrom. Nekaj je pisal in pogosto pogledoval po klopih pred seboj. Toda tudi kadar je gledal, ko da ničesar in nikogar ni videl.

(Dolje prihodnjič.)

NE ČAKAJTE,

da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim yam poteče. S tem prihranite upravi na čas in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost

Poslušajte

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vse to George Marchan.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON
3724 WEST 26th STREET
Tel. Crawford 2813
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 5440
If no answer — Call Austin 5700

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

ADRIA PRINTING CO.

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.
Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno
TELEFONI: CANAL 7172-7173



PROSTOVOLJNO DELO je v Sloveniji in ostali Jugoslaviji nekaj običajnega. Jugoslavija namreč ne dobiva ameriških milijonov, kakor Grčija, a je vseeno veliko na boljšem, vzhle obilici prostovoljnega dela. In to radi tega, ker gradi samo zase, ne za kakšno tujsko ekonomsko interese. Gornja slika prikazuje prostovoljce na delu pri nekdanji milarni, kjer je Tržaška cesta še osnovana, oslroma dograjena.

O pismu iz starega kraja

Springfield, Ill. — Nedavno sem prejel iz Zagorja ob Savi pismo od moje nečakinje Mary Goršek, v katerem opisuje, kaj je morala ona sama pretrpeti in tudi splošno slovensko ljudstvo v času minule vojne. Toda vzhle vsem pretrpam mukam in trpljenju je polna upanja in ponosno izraža, da bo slovensko oziroma jugoslovansko ljudstvo zgradilo boljše in srečnejšo Jugoslavijo kot je bila kdaj prej. Njeno pismo se glasi v izčrpnih sledečih:

"Dragi stric! Vaše pismo sem prejela. Priručna vam hvala zanj. Z velikim veseljem sem ga prečitala, s ponosom na glas, v uradu, kjer delam in ker sem razvidela, da ste zavedni in da kljub mnogim letom bivanja v tujini niste pozabili na svojo rojstno domovino, kjer vam je tekle zibelka. Hvala vam za slike, ki sem jih bila zelo vesela. Solze so mi stopile v oči, ko sem jih ogledovala. Primerjala bi vas rada k mojemu očetu, ali kaj ko se ga ne spominjam. Spominjam se mojega očeta le toliko, ko je ležal v bolnici in smo ga hodili obiskovati, potem pa da smo po cele popoldneve preživeli pri njegovem grobu. Takrat mi je bilo štiri leta. Zgubila sem pa občutila pozneje, ko sem se zavedala, kaj je, ko družina zgubi rednika. Kako srečno bi se počutila, če bi imela saj enega sorodnika po očetu v bližini. To ste edino vi in to tako daleč, da se ne bomo nikdar videli. No, sedaj vas prvič v življenju vidim na sliki. Pisali ste, da mnogo čitate o naši novi Jugoslaviji. Gotovo je vam znano o našem petletnem planu ali načrtu. Sicer so velike naloge izvršiti jih, a izvršile se bodo. Naš narod, ki je bil vseskozi zapostavljan in teptan, si danes gradi in kuje lepšo in boljše bodočnost. Iz ruševin si postavlja temelje, kateri se ne bodo dali več omajati. Sicer so med nami posamezniki, ki se jim vse to ne dopade. Zakaj ne? Zato, ker se je dvignil delavski in kmetijski narod in prišel do svojih pravic, za katere se je boril leta in leta. Dobro se spominjam kot otrok tega, kako so se naši prvi borci borili za pravice delavstva. Kaj je bilo posledica tega? Bivši žandarji so jih lovili in zapirali kot izdajalce ali ubijalce. Nazadnje so po več let preživeli v glavnjači in marsikdo se ni več vrnil.

To je bila bivša mučnica ljudi, tistih ljudi, ki so se borili za delavske pravice, katere mu pripadajo. Če bi bilo to že pred leti ne bi bilo treba, da je naš delavec iskal si boljše in večje kosa kruha v tujini. Zalostno, ker ga vam lastna zemlja in država ni mogla nuditi. Med njimi ste vsi naši Slovenci in drugi Jugoslavlani, ki bivate daleč od svoje rojstne domovine. Vem, da je marsikomu solza spolzela po licu, ko se je spomnil, da mu lastna domovina ne more nuditi tega česar neobhodno potrebuje — vsakdanji kruh. Zalostno je, da so morali mnogi naši ljudje dati življenje za tujca, ki je mogel njihove delovne sile zato, da se je dvigal kapit-

lizem. Pri tem se spominjam svojega očeta, ki je moral umreti v najlepši dobi življenja, v starosti 32 let. Ponesrečil se je v premogovniku in na posledicah umrl. Po izgubi našega očeta smo bili še ob tisti borni košček kruha, ki je bil ona leta še tako majhen. Spominjam se dobro, ko sem začela hoditi v šolo, kako se je marsikateremu svetil v roki kos belega kruha, nam je pa črna in trdega primanjkovala.

Vedno bolj sem občutila in pogrešala očeta. Zavedala sem se, da je družina ostala brez oskrbnika. Po končani ljudski šoli sem morala iskati zaslužek. Kljub temu, da sem imela velik veselje do kakršnega koli učenja, mi moja mati ni mogla nuditati možnosti v višje šole. V letu 1940 sem nastopila službo v hotelu na Sv. Planini nad Zagorjem, kjer sem bila meseca septembra leta 1941 aretirana od Nemcev. Po šestmesečnem zaporu v Trbovljah in Mariboru sem bila odpeljana v koncentracijsko taborišče v Ravensbrück, kjer sem preživela 22 mesecev z mislijo, da se nikdar več ne bom vrnila domov. Po prošnjah mojega takratnega gospodarja sem bilo odpuščena in sem se vrnila domov, kjer pa sem še bolj zasvožila švabsko golazen, ko sem videla vse trpljenje in grozote, ki jih je ta zverinski narod počenjal z našimi ljudmi. Sicer sem vse to občutila na lastni koži. Doma so me že vsi objokavali kot ustreljeno, kar pa je malo manjkalo. Po večini so bili ustreljeni vsi tisti, s katerimi sem bila aretirana. Med njimi so bili štirje bratje, vsi ustreljeni, doma od Sv. Lenarta pri Sv. Planini. Aretirani smo bili zato, ker smo nudili pomoč našim prvim partizanom, ki pa so tudi po večini dali življenje v borbi.

Izdal nas je 20-letni Judež, ki pa upam, da je že prejel zaslužen kazen. Takrat smo bile aretirane tri ženske. Dve smo bile služkinje hotela, tretja pa Zavarškovca Zofka iz Kisovca. Ta tovarišica se ni več vrnila. Umrli so v koncentracijskem taborišču v Aušvitzu. Njen 16-letni sin je odšel po materini aretaciji v partizane, ki je leta 1943 padel kot komandant.

Tako se je končala tragedija matere in sina, ki sta oba dala življenje kot zavedna Slovenca.

Leta 1942 je Sv. Planina, kot lepa izletniška točka, postala ena sama razvalina. Vse je bilo požgano. Potem je ta kraj služil Nemcem za skrivališče, da so lažje zasledovali naše partizane.

Gotovo se še spominjate Sv. Planine nad Zagorjem in Trbovljami, zato sem vam vse opisala.

Dragi stric, omenili ste, da imate namen poslati nekaj oblike. S tem si ne delajte nikakih skrbi. Kar boste poslali, vam bomo hvaležni za vse. Razmere se pri nas z vsakim dnem izboljšujejo, bodisi v prehrani ali s tekstilijami, četudi je bil naš narod v teh štirih letih vojne uničen, izropan in požgan. Zato se ne da to vse takoj običati in nadomestiti. Radi tega moramo za enkrat še malo potrpeti, s trdim prepričanjem, da ne bo več dolgo, ko nam ne bo več primanjkovalo tega kar človek dnevno potrebuje. Omenil naj tudi, da se je pred kratkim vrnila domov moja hčerka s skupino mladine, katere je zgradila

progo Samac-Sarajevo in je zelo ponosna na to. Gotovo vam bo sama opisala ves potek gradnje omenjene proge.

Prisrčno vas pozdravlja nečakinja Mici."

John Goršek.

Se eno pismo iz starega kraja

Springfield, Ill. — Mnogo se je že čitalo v Prosveti, in tudi v časopisju, kateri prihajajo iz naše stare domovine, kako zanimanje vlada med mladino v Jugoslaviji za pomoč državi in na splošno za zgraditev boljše Jugoslavije kot pa je bila v preteklosti.

Prejel sem pismo od moje druge nečakinje, Majde Goršek, ki živi v Zagorju ob Savi. Udeležena je bila tudi pri gradnji proge Samac-Sarajevo. S ponosom opisuje ves potek gradnje omenjene proge. Njeno pismo se glasi:

"Dragi stric! Najprvo vas lepo pozdravljam in vam naznanjam, da sem pretekli teden prišla domov z omladinske proge Samac-Sarajevo. Na progi sem bila tri mesece. Bila sem na nji do zaključka proge. Proga Samac-Sarajevo je sedaj gotova in tudi mladina, ki jo je gradila, se je že vrnila. Prvi vlak, ki je vozil po novi progi je šel 15. novembra m. l. Dragi stric, vi si ne morete niti predstavljati kakšno delo je to. To je proga, ki je dolga 240 km., ima 14 velikih mostov preko reke Bosne ter tudi mnogo tunelov. In to veliko delo je izvršila ali opravila sama naša napredna mladina. Ta veliki objekt smo gradili in opravljali z velikim ponosom in veseljem. Saj smo se dobro zavedali svoje obljube, ki smo jo dali našemu maršalu Titu, da bomo progo zgradili do 29. novembra. Izgradili pa smo jo še 14 dni pred rokom. Tako je vsa mladina Jugoslavije lahko ponosna, ker je svojo obljubo tako častno izvršila. Tudi življenje na progi mi je ugajalo. Res je, da smo morali tudi dobro delati, pa saj smo tudi s tem namenom šli na progo. Seveda je bila po delu tudi zabava in raznovrstni krožki ter politične ure. Mladina na progi ni samo delala temveč se je tudi učila. Tako je veljalo na progi geslo: "Mi gradimo progo a proga gradi nas!" In to je tudi držalo. Moram priznati, da je bila mladinska proga prava šola za naprednega človeka. Koliko mladenčev, ki preje niso znali ne pisati in ne čitati se je na progi temu priučilo. Na celi progi se je naučilo pisati preko 6000 mladenčev in mladenk. To pa je za naš kulturni napredek velikanskega pomena. Največje veselje je med nami brigadirji zavladalo takrat, ko smo videli prvi vlak peljati po naši novi progi, po progi, ki smo jo sami s svojimi močmi zgradili.

To je bilo 15. novembra m. l. Takrat smo imeli tudi zaključno proslavo. Videli smo tudi maršala Tita, ki se je peljal na slavnost v Sarajevo, na kateri pa jaz na žalost nisem bila. Za nas je sedaj glavno, da je ta proga gotova, s tem pa je izvršeno tudi največje delo v naši prvi petletki za leto 1947. Tako sem vam na kratko opisala progo. Veste, pri nas se vsepoved tako gradi. Po vseh krajih rastejo stavbe, zidajo se nove tovarne in delavske stanovanj. Če bo šlo tako tudi naprej smo lahko priprani, da bo naša petletka izvršena pred rokom. Sedaj pa hodim v službo in sem vedno zaposlena. Hodim na sestanke in pa tudi pri kulturi in prosveti se ude-

ležujem. Ako imate kakšne dobre knjige, katere ste vi že prečitali, jaz vas zanje lepo prosim, kajti knjižnice tukaj nimamo, jaz pa zelo rada berem. Ako jih je vam mogoče poslati mi boste zelo ustregli. Sedaj pa zaključim z mojim pisanjem in vas prav lepo ter vso družino pozdravljam. Vaša nečakinja Majda."

John Goršek.

Se eno pismo iz starega kraja

Springfield, Ill. — Mnogo se je že čitalo v Prosveti, in tudi v časopisju, kateri prihajajo iz naše stare domovine, kako zanimanje vlada med mladino v Jugoslaviji za pomoč državi in na splošno za zgraditev boljše Jugoslavije kot pa je bila v preteklosti.

Prejel sem pismo od moje druge nečakinje, Majde Goršek, ki živi v Zagorju ob Savi. Udeležena je bila tudi pri gradnji proge Samac-Sarajevo. S ponosom opisuje ves potek gradnje omenjene proge. Njeno pismo se glasi:

"Dragi stric! Najprvo vas lepo pozdravljam in vam naznanjam, da sem pretekli teden prišla domov z omladinske proge Samac-Sarajevo. Na progi sem bila tri mesece. Bila sem na nji do zaključka proge. Proga Samac-Sarajevo je sedaj gotova in tudi mladina, ki jo je gradila, se je že vrnila. Prvi vlak, ki je vozil po novi progi je šel 15. novembra m. l. Dragi stric, vi si ne morete niti predstavljati kakšno delo je to. To je proga, ki je dolga 240 km., ima 14 velikih mostov preko reke Bosne ter tudi mnogo tunelov. In to veliko delo je izvršila ali opravila sama naša napredna mladina. Ta veliki objekt smo gradili in opravljali z velikim ponosom in veseljem. Saj smo se dobro zavedali svoje obljube, ki smo jo dali našemu maršalu Titu, da bomo progo zgradili do 29. novembra. Izgradili pa smo jo še 14 dni pred rokom. Tako je vsa mladina Jugoslavije lahko ponosna, ker je svojo obljubo tako častno izvršila. Tudi življenje na progi mi je ugajalo. Res je, da smo morali tudi dobro delati, pa saj smo tudi s tem namenom šli na progo. Seveda je bila po delu tudi zabava in raznovrstni krožki ter politične ure. Mladina na progi ni samo delala temveč se je tudi učila. Tako je veljalo na progi geslo: "Mi gradimo progo a proga gradi nas!" In to je tudi držalo. Moram priznati, da je bila mladinska proga prava šola za naprednega človeka. Koliko mladenčev, ki preje niso znali ne pisati in ne čitati se je na progi temu priučilo. Na celi progi se je naučilo pisati preko 6000 mladenčev in mladenk. To pa je za naš kulturni napredek velikanskega pomena. Največje veselje je med nami brigadirji zavladalo takrat, ko smo videli prvi vlak peljati po naši novi progi, po progi, ki smo jo sami s svojimi močmi zgradili.

To je bilo 15. novembra m. l. Takrat smo imeli tudi zaključno proslavo. Videli smo tudi maršala Tita, ki se je peljal na slavnost v Sarajevo, na kateri pa jaz na žalost nisem bila. Za nas je sedaj glavno, da je ta proga gotova, s tem pa je izvršeno tudi največje delo v naši prvi petletki za leto 1947. Tako sem vam na kratko opisala progo. Veste, pri nas se vsepoved tako gradi. Po vseh krajih rastejo stavbe, zidajo se nove tovarne in delavske stanovanj. Če bo šlo tako tudi naprej smo lahko priprani, da bo naša petletka izvršena pred rokom. Sedaj pa hodim v službo in sem vedno zaposlena. Hodim na sestanke in pa tudi pri kulturi in prosveti se ude-

ležujem. Ako imate kakšne dobre knjige, katere ste vi že prečitali, jaz vas zanje lepo prosim, kajti knjižnice tukaj nimamo, jaz pa zelo rada berem. Ako jih je vam mogoče poslati mi boste zelo ustregli. Sedaj pa zaključim z mojim pisanjem in vas prav lepo ter vso družino pozdravljam. Vaša nečakinja Majda."

John Goršek.

Se eno pismo iz starega kraja

Springfield, Ill. — Mnogo se je že čitalo v Prosveti, in tudi v časopisju, kateri prihajajo iz naše stare domovine, kako zanimanje vlada med mladino v Jugoslaviji za pomoč državi in na splošno za zgraditev boljše Jugoslavije kot pa je bila v preteklosti.

Prejel sem pismo od moje druge nečakinje, Majde Goršek, ki živi v Zagorju ob Savi. Udeležena je bila tudi pri gradnji proge Samac-Sarajevo. S ponosom opisuje ves potek gradnje omenjene proge. Njeno pismo se glasi:

"Dragi stric! Najprvo vas lepo pozdravljam in vam naznanjam, da sem pretekli teden prišla domov z omladinske proge Samac-Sarajevo. Na progi sem bila tri mesece. Bila sem na nji do zaključka proge. Proga Samac-Sarajevo je sedaj gotova in tudi mladina, ki jo je gradila, se je že vrnila. Prvi vlak, ki je vozil po novi progi je šel 15. novembra m. l. Dragi stric, vi si ne morete niti predstavljati kakšno delo je to. To je proga, ki je dolga 240 km., ima 14 velikih mostov preko reke Bosne ter tudi mnogo tunelov. In to veliko delo je izvršila ali opravila sama naša napredna mladina. Ta veliki objekt smo gradili in opravljali z velikim ponosom in veseljem. Saj smo se dobro zavedali svoje obljube, ki smo jo dali našemu maršalu Titu, da bomo progo zgradili do 29. novembra. Izgradili pa smo jo še 14 dni pred rokom. Tako je vsa mladina Jugoslavije lahko ponosna, ker je svojo obljubo tako častno izvršila. Tudi življenje na progi mi je ugajalo. Res je, da smo morali tudi dobro delati, pa saj smo tudi s tem namenom šli na progo. Seveda je bila po delu tudi zabava in raznovrstni krožki ter politične ure. Mladina na progi ni samo delala temveč se je tudi učila. Tako je veljalo na progi geslo: "Mi gradimo progo a proga gradi nas!" In to je tudi držalo. Moram priznati, da je bila mladinska proga prava šola za naprednega človeka. Koliko mladenčev, ki preje niso znali ne pisati in ne čitati se je na progi temu priučilo. Na celi progi se je naučilo pisati preko 6000 mladenčev in mladenk. To pa je za naš kulturni napredek velikanskega pomena. Največje veselje je med nami brigadirji zavladalo takrat, ko smo videli prvi vlak peljati po naši novi progi, po progi, ki smo jo sami s svojimi močmi zgradili.

To je bilo 15. novembra m. l. Takrat smo imeli tudi zaključno proslavo. Videli smo tudi maršala Tita, ki se je peljal na slavnost v Sarajevo, na kateri pa jaz na žalost nisem bila. Za nas je sedaj glavno, da je ta proga gotova, s tem pa je izvršeno tudi največje delo v naši prvi petletki za leto 1947. Tako sem vam na kratko opisala progo. Veste, pri nas se vsepoved tako gradi. Po vseh krajih rastejo stavbe, zidajo se nove tovarne in delavske stanovanj. Če bo šlo tako tudi naprej smo lahko priprani, da bo naša petletka izvršena pred rokom. Sedaj pa hodim v službo in sem vedno zaposlena. Hodim na sestanke in pa tudi pri kulturi in prosveti se ude-

ležujem. Ako imate kakšne dobre knjige, katere ste vi že prečitali, jaz vas zanje lepo prosim, kajti knjižnice tukaj nimamo, jaz pa zelo rada berem. Ako jih je vam mogoče poslati mi boste zelo ustregli. Sedaj pa zaključim z mojim pisanjem in vas prav lepo ter vso družino pozdravljam. Vaša nečakinja Majda."

John Goršek.

★ ★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★ ★

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ničesar izvedeti, kaj se godi omkraj železnega zastora, kje neki je poslanec Merrov dobil vse te podatke? Mar sta mu jih Stalin in Molotov poslala? Ali pa si stvari le izmišljuje? Večinoma je slednje resnica.

Franco v Španiji je na trdnem, posebno od kar mu prihajajo na ušesa vesti, da mu bodo Zed. države na temelju Trumanove doktrine čezdalej bolj naklonjene. Mar mu niso že od vsega začetka? Španski republikani so odpovedale prodajati orožje, da bi se branila, Franco ga je dobil od povsod kolikor ga je hotel in zmagal s pomočjo Mussolinija in Hitlerja in pa s pomočjo "nevtiralnosti" zaveznikov. Kardinal Spellman je torej to igro v Zed. državah v prid Francu dobro igral in v priznanje bo haje postal vatikanski državni tajnik (v praksi je že).

Demokracijo se dandanes različno razlaga. In vsi, ki jo tolmačijo, očitajo drugim, da niso demokratični. Profesor Andre Bonnard, ki poučuje v univerzi Lausanne v Švici, je vprašal, kakšna demokracija je boljša. N. pr. ali tista na Balkanu pred vojno, v kateri je bila svoboda tiska prilično velika, smeli so se vsi tudi shodi političnih skupin, imeli so parlament in takozvane parlamentarne vlade, toda zaeno je bilo milijone ljudi v onih deželah brezpravnih, v pomankanju in nihče v vladi se ni brigal zanje. Ali pa je boljše taka demokracija, v kateri je omenjenih okrasov manj, toda milijone prej zanamernih ljudi pa je prešlo iz prejšnje zanamernosti pod nove vlade, katere se brigajo zanje in si prizadevajo, da jim izboljšujejo življenjske razmere? Ti dve sorte "demokracije" je imela oziroma ima Jugoslavija — prvo po svetovni vojni št. I. in drugo po svetovni vojni št. II. V prvi je bilo veliko političnega prekrivanja, nato diktatura, potem spet nekoliko politične demokracije in nato znova diktatura. V drugi je politične demokracije v kapitalističnem smislu malo, je pa toliko več ljudske in ves vladni aparat je usmerjen zgraditi iz vojnih podrtij ljudsko državo. In ako dogodki po svetu kaj pomenijo, pomenijo to, da prve sorte demokracija pada dočim se druga bolj in bolj širi, čeprav jo v zapadnih državah označujejo za "politijsko" silo in za "totalitarno" vladavino. Žal, ker v zapadni demokraciji vsled od bogataških interesov monopoliziranega tiska in radia ne moreš javnosti povedati, da "zapadna demokracija" podpira totalitarne režime kakor je Francov v Španiji, monarhističen na Grškem, Čiang Kaišekov na Kitajskem in tako bi lahko našli še celo vrsto dežel v Južni Ameriki in drugje.

Tudi Češkoslovaška se je pred dobrim tednom poslovila iz sistema zapadne demokracije ter se nagnila v demokracijo "politijske države". To pomeni, da se bo socializacijo pospešilo, da

se bo socialne reforme bolj negovalo in da bo vnanji in domači kapital ob svoje tovarne in rudnike, v kolikor že ni. V tej številki Proletarca je članek, kako je tuji kapital pred vojno izkoriščal rudniška in druga bogastva Jugoslavije, sedaj pa so državna posest in obratovana z vidika izboljšati življenje onih, ki delajo, ne pa bogatašev, kakor je bilo poprej. In vrh tega imajo ti novi režimi pogoje, da čim preobrat utrdijo, bodo v njihovih deželah razvili čimpopolnejše svobodščine in s tem demokracijo ljudskih množic.

Senator Glen Taylor iz Iowe je pustil demokratsko stranko ter se pridružil Wallaceu za graditev "tretje" stranke. Skupno sta izjavila, da je demokratska stranka posest koruptnih bossov v velikih mestih, posest bigotskega juga, Wall Streeta, militaristov in privilegijev. V taki kompaniji ni demokracije. In rekla sta — povsem upravičeno, da je republikanska stranka posest istega Wall Streeta, čikaškega Roberta R. McCormicka, senatorja Tafta in pa Zveze industrialcev ter Trgovske komore. Kaj moreš v takima strankama storiti za demokracijo? Wallace, ki se je gibal v kapitalističnih krogih vse svoje življenje, je to spoznal in se pravočasno odločil jim dati slovo. S senatorjem Taylorjem bosta lahko veliko storila — in če bosta — jima bo pomagala vsa tista ljudska množica, ki hoče iz kapitalistične vihrne v mir.

Mrs. Eleanor Roosevelt je zelo pohvalila konvencijo organizacije, ki se imenuje "Americans for Democratic Action". Vršla se je v Philadelphiji. Udeležili so se je konservativni "liberalni" unijski voditelji (David Dubinsky itd.), dalje intelektualci, posebno pa je Eleanor razveselilo veliko število mladine. Dalje pravi vdova pokojnega predsednika Roosevelta: "Le take skupine lahko uspešno nasprotujejo Henry Wallaceu ne da se jih bi moglo dolžiti, da pri tem goje kakše osebnostne interese." — "Liberalna" stranka v New Yorku, ki tudi spada v skupino "Američanov za demokratsko akcijo", se je v nedavnih nadomestnih volitvah v New Yorku veliko bahala, kakšen vpliv da ima, a je propadla z demokratsko in republikansko stranko vred, četudi je bilo vse časopise na njihovi strani. Mrs. Roosevelt je krenila zelo na desno. Ako misli, da deluje za demokracijo zato ker Wallaceja ter njegovo progresivno gibanje pobija, je v zmoti. Torej ker ni za progresivno gibanje, kateremu sta sedaj Wallace in Taylor na čelu, nima druge alternative kot biti za Truman in za njegov kabinet generalov in "wallstreetovcev". Podpirati te ljudi prav gotovo ni gibanje fistihi Američanov, ki so resnično za "demokratsko akcijo". "Sense" Američanov za demokratsko akcijo so zbite iz desk in zložene na pesek. Novembra bodo ti "Američani za demokratsko akcijo" zelo raz-

očarani, če že prej ne.

Članek K. M. Landis II. pravi, da se naša vlada in javnost zelo interesira, oziroma zgraža nad pomankanjem demokracije v Jugoslaviji in v Bolgariji, je pa čisto brezbrizna, kaj se godi v državama Mississippi in Georgia, ter drugod tam okrog, kjer demokracije še nikoli ni bilo razen za izvoljeni belopoltni privilegirani sloj.

Predsednik Truman je naredil dve zmotni potezi. Prvič, ker je ameriškim Židom (v mislih na njihove glasove) obljubil razdelitev Palestine in pa črncem in drugim zapostavljenim manjšinam delovati za postavbo, ki bi diskriminacije prepovedala. Zaradi naših oljnih baronov, ki imajo v arabskih deželah oljne koncesije, je moral vzeti obljubo Židom nazaj, in muči se, kako bi vsled svoje druge obljube potolažil "demokratske" torije na jugu. Saj bi slednji vendar lahko vedeli, da ni mislil na drugega kot na glasove! Toda republikanci, ki so na jugu brez moči, so se prilike poslužili in so Trumanu predlog postavili pred kongres: češ, ako ste demokratski res za demokracijo in take lepe stvari tudi v južnih državah, ali nas boste podprli? Oboji blufajo in mečejo ljudstvu pesek v oči, ker se love za glasove.

"Slovenci v Ameriki! Mi imamo v begunstvu 14.000 sinov in hčera naše krvi," vzklika v uvočniku "A. D." z dne 24. feb. in v njemu razlaga, da jih je treba priversti sem v svobodo. S tem pa go stroški. Skofije sicer pomagajo, a denar pa je vendar treba zbrati med ljudmi, ki so z begunci "enake krvi". — Kar bi bilo k vsej tej begunski akciji dobro pojasniti je to — čemu so ti ljudje "naše krvi" bežali šele z Mussolinijevimi in Hitlerjevimi hordami? In mar jim ni nova Jugoslavija, ki rabi pridnih rok, obljubila, da bodo varni ob povrnitvi vsi, razen onih, ki so izvršili kaka tolovajstva in pa velika izdajstva nad narodom? Zakaj bežati iz svoje dežele šele ko je osvobodena? Ampak sedaj veter tako piha, da Trumanova administracija podpira ubežnike (podpornike okupatorjev). Rooseveltova pa je podpirala in bodrila partizane. Naj bo h koncu še omenjeno, da je prišlo v Zed. države pod označbo beguncev prilično slovenskih duhovnikov, ki sedaj v obliki "misijonov" napadajo vladno svoje rojstne dežele in vse tiste, ki so se borili za njeno osvoboditev. Pač narobe svet. In narobe demokracija.

"Chicago Sun and Times", ki se oglašja za liberalen dnevnik, se zelo huduje nad Rusijo, češ, da je pogazila Češkoslovaško. Omenjeni dnevnik izdaja milijonar Marshall Field. Tik pred vojno je ustanovil dnevnik "Sun" (jutranji list v konkurenci proti "Tribunu", ki jo izdaja prav tak milijonar Robert R. McCormick. Ampak Marshall Field je bil takrat za

Roosevelta in New Deal. Sedaj je konservativen in proti Wallaceu in protisovjetski. Tako je naša "svoboda tiska". Če nisi multimilijonar, ne moreš izdati angleškega dnevnika. Od bogataške familije "šestdesetih" pa ne moreš pričakovati drugega kakor bogataško ideologijo.

Unija ACWA, v času, ko ji je načeljeval pokojni Sidney Hillman, je zbrala nad četrto milijono dolarjev za ustanovitev delavskega dnevnika. Pričela ga je izdajati čim je bil po prvi svetovni vojni uničen newyorški socialistični dnevnik "Call". Za glavnega urednika je bil imenovan — Norman Thomas. Novi dnevnik (Herald) ni bil ne socialistični, ne delavski. Ko je četrto milijono pošlo, je prenehal. Danes nima ameriško delavstvo niti enega dnevnika, razen "Daily Workerja", ki pa ni ne v unijah, ne med delavstvom in v javnosti smatran za kaj drugega kot za komunističen dnevnik. A uspeva pa vendarle — in to že mnogo let. In če komunisti lahko izdajajo svoj dnevnik — seveda z velikimi žrtvami — čemu bi ga unije ne mogle? — Da, zmogle bi ga, ker namesto da trošijo stotisočake za oglašanje svojih stališč v kapitalističnem tisku, bi lahko izdajale svoj dnevnik. Toda kaj bi jim koristilo, ko pa nimajo v politiki nič boljšega stališča kot demokratska in republikanska stranka? Zato se je tudi omenjeni poskus unije ACWA tako ponesrečil. In socialistični dnevnik pa vsled persekucij in pa ker je zmanjkalo med Američani stare sorte bojevnikov za socializem.

Katoliški Slovaki v New Yorku so postavili pred uradom sovjetske diplomacije, ki zastopa svojo državo na konferenci Združenih narodov, piketno linijo. V nji so nosili napise, polno očitkov proti Stalinu, z zahtevo na ZN, naj pohod Rusije ustavijo in osvobodijo Slovaško izpod "krvavega boljševiškega tiranstva". A ko sta vladala Slovaško Hitler in njegov kvizling monsignor Tiso, so pa bili klerikalni Slovaki v Ameriki povsem zadovoljni. Hitler je šel in monsignor Tiso je bil vsled izdajstva obsojen v smrt. Vse tako izgleda, da se bodo morali klerikalni Slovaki v tej deželi vzlic Trumanovi doktrini sprijazniti z dejstvom, da klerikalizma na Slovaškem ne bo več nazaj. In to je za njihovo zaostalo deželo jako dobro znamenje.

"Sveta dežela" je dobila v sedanjih civilni in verski vojni med Arabci in Židi, in vsled angleške nerodne politike tolikšen "black eye", da ga ji noben "steak" ne bo mogel odpraviti. To velja tudi za biblijske zgodbe o "sveti deželi" in o njenih sosedah. Ne da se utajiti — krščanska in muslimanska ideologija sta šle k vragu. In z njima vred židovska.

Ameriška draginja ima svoje muhe. Cena potrebitinam se

digne n. pr. 20 odstotkov naenkrat. In potem se jih zniža dva do pet odstotkov. O podražitvi kapitalistični tisk nič ne kriči. Vpije pa na vse grlo, kako gre do cene navzdol...

Grki so po nazorih Američanov, ki so na Grškem za svetovalec rojalistični vladi in za bojevnik proti gerilcem, zelo moderni tudi v uživanju hrane. Največ jedo kruh, "ki ga namakajo v jezerih domačega olivnega olja". Američani jih uče, da naj jedo tudi krompir, in kmete, da naj čistijo hleve in štale in sploh da naj se v poljedelstvu in v živinoreji poslužujejo metod dvajsetega stoletja. Torej če ne drugega, bo saj ta ameriška učna pomoč nekaj izdala. Če pa bi prišli do moči grški gerilci, bi modernizacijo dežele sami izvedli — brez da bi Ameriko kaj stalo.

Walter Winchell, ki se ponaša, da ga pozna vsa Amerika in da posluša njegove radio-komentarje menda kar 50 milijonov ljudi, je uvedel takozvano slavnato glasovanje z vprašanjem, "koga si želite za bodočega predsednika Zedinjenih držav?" Dobil je kajpada veliko odgovorov. Na prvem mestu je general Eisenhower, in na drugem — Henry Wallace. Truman, Taft, Stassen itd., itd. so daleč zadaj. In če bi ne bile volitve v Ameriki monopol dveh kapitalističnih strank, ki sta v bistvu ena, pa bi Wallace res zmagal. In morda tudi bo. Rezultat v kongresnih nadomestnih volitvah v New Yorku je to potrdil, in prav tako tudi Winchellovo "slavnato" glasovanje.

Zelite najboljši Angleško-slovenski besednjak? Ali pa Angleško-slovensko berilo? Pišite po eno ali drugo knjigo v knjigarno Proletarca. Prva stane \$3, druga \$2. Avtor obeh je dr. Kern.

Ko se vsled Zapeke počutite kot "PRETEPEN KUŽEK"



Vzemite Trinerjevo grenko vino! Vsebuje slavno kaskaro sagra, ki nudi udobnost in olajšavo glavobola, pomanjkanje apetita, razdraženosti in nervoznosti zaradi zapeke. TUDI dober količine važnega Vitamina B1 IN tako preiskuhena žiliska kot kamelice, regrad, fenele in druge. VARNOST za vsakega člana družine... priljubljeno že več kot 60 let.

TRINERJEVO

Kdo začena uničuje gozdne požare

Kadar je vreme suho, vroče in vetrovno, nastane v gozdnatih in travnatih predelih dežele nevarnost požarov, ker v takem vremenu lahko najmanjša iskra povzroči uničenje na tisoče akrov gozda, kakor tudi naselij in posestev, farm in celo mest, ki leže v obsegu požaru izpostavljenih gozdov. Mnogo uničijo požari tudi divjačine. V letošnjem oktobru je prevladovalo v mnogih vzhodnih državah sušno vreme, kakršno navadno zadene mnoge zapadne predele naše dežele. Posledice te suše so bili veliki gozdni požari v tako imenovanih New England državah. Najbolj je bila prizadeta država Maine, v manjšem obsegu pa tudi sosednje države in precej so divjali požari v predelih države New Jersey in New York.

Medtem pa, ko pravimo, da je suša vzrok velikih gozdnih požarov, ne smemo pozabiti kar je rekel Clint Davis, direktor zvezne gozdne službe za preprečitev gozdnih požarov (Cooperative Forest Fire Prevention, U. S. Forest Service) v nedavni izdaji mesečnika DISASTER, kateri opisuje delovanje Rdečega križa v katastrofah. Mr. Davis v svojem članku objavljenem v tej publikaciji pokaže na nemarnost človeka, ki pogosto povzroči ogromno škodo in izgubo posestev in življenj. Mož podaja naravnost neverjetne številke, katere pa slone na podlagi uradnih seznamov o gozdnih požarih tekom dobe zadnjih petih let. Škoda, ki jo povzroči gozdni požar, ni samo v zgorelem lesu, ali uničenih farmah in naseljih ter posestvih, prizadeva pogosto odaljena predelja, ki so bila odvisna od požarnih krajev v pogledu pitne vode, mleka, sočiva in zelenjave, sadja itd. Požari poleg gozdov navadno uničijo pašnike, sadno drevje po farmah in v nemalo slučajih splošen pridelek na farmah. Prej lepe kraje spreminjajo v puščine, katerih imamo po Ameriki radi gozdnih požarov vedno več. Zborišči studenci in potoki pogosto usahnejo, ko enkrat izgine gozd, ki jim je prej dajal zaščito pred pekočim soncem in zemljo odnašajočimi poplavam in neurji.

Zdaj pa pogledimo kdo so nevarneži in nepremišljeni ljudje, ki povzročijo in začno gozdne požare. Mr. Davis pravi, da so tekom zadnjih pet let začeli 25% gozdnih požarov nepredvidni kadičci — taki, ki vržejo ogorek cigarete ali cigare kamorkoli, ko drvijsko s svojimi avti po naših cestah, ali pa ko se zabavajo na kakem poletnem pikniku, jesenskem lovu itd. So tudi taki posamezniki, ki zakurijo v gozdu ali kake visoki travi ogenj, da bi s tem pregnali kače. Včasih se

Glavni projektant "Litostroja" (nove železarske tovarne v Ljubljani) univerzitetni profesor inš. Edo Mihevc v družbi s poltrjem Berglezom

"PROLETAREC"

je v novi Jugoslaviji dobrodošel list.
V prejšnji je bil prepovedan.

Naročite ga svojem. Stane \$3.50 za celo leto. Pol leta \$2.

Naročite ga čitalnicam ter bračnim društvom v vaših rodni krajih.

V starem kraju tudi žele, da jim naročite

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

Stane za stari kraj \$1.65. Z lanskim letnikom pošljemo oba za \$3. Dve knjigi za tri dolarje. Tiskovni urad slovenske vlade želi, da pošljemo ljudem tam čimveč izvodov Proletarca in Družinskega koledarja

Ne odlašajte! Pošljite naročilo takoj!

**NAJBOLJŠA POMOČNIKA PRI UČENJU
ANGLEŠČINE IN SLOVENŠČINE STA
ANGLEŠKO-SLOVENSKI
BESEDNJAK**

Cena \$5.00

IN

ANGLEŠKO-SLOVENSKO BERILO

Cena \$2.00

Avtor obeh knjig je DR. F. J. KERN

NAROČILA SPREJEMA

PROLETAREC

2301 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO 23, ILL.

Henry Wallace za tak mir, v katerem ne bo kali za novo svetovno vojno

(Konec.)

Način v preobrat nemške vzgoje

Naloga Združenih narodov ne sme biti, da bi diktirali bodočo nemško vzgojo, kajti mi se ne smemo poslužiti hitlerjanskih sredstev, do bi požigali knjige. Ja pa za svetovni mir vitalnega pomena, da zagotovimo, da prusaštvo in hitlerizem ter druge slične tvorbe ne bodo več dobile mesta med nemškimi ljudstvom. Bodoče nemške učne knjige naj bi napisali tisti nemški učenjaki, ki imajo zdrav vpogled v realnost. Prepričan sem, da bi ti možje dali zadoščen nauk o miru in mednarodni poštenosti ter tako stopnjama privedli nemški narod do spoznanja, da je pravica posameznika tako važna kot njegova dolžnost napram državi.

Brez dvoma se je na tisoče nemških mladeničev vrnilo iz vojne razočaranih nad prusaštvom in hitlerizmom. Pripravljeni so pomagati zgraditi novo demokratično Nemčijo in naša dolžnost bo, da jim pomagamo. Pri tej gradnji bomo potrebovali sodelovanja vseh Nemcev, ki bodo dokazali, da ne verjamejo v pravljico o "izvoljenem ljudstvu" in da so resnično proti doktrini, da je moč pravica. Ta nova vzgoja se mora izvršiti po demokratičnih načelih, ki temeljijo na svetovnem miru.

Razumeti je treba, da to ne pomeni, da bi šli Američani učiti v nemške šole. Glavno je, da se prepreči vojna miselnost, tako da se v šolah ne bo več učila prevara kot krepostni nauk. Nikakor ne smemo dopustiti, da se bi vrnilo v čase mehkega popuščenja, kakor sta to vršili Anglija in Francija. Kajti cena za tako apizarstvo je pač prevelika v življenjskih in denarnih, da si bi še kdaj izbirali tako dragi pot.

Wallaceovo razlaganje marksizma

Do tu se je vsa moja razprava tikala prusaštva. Sedaj pride na vrsto marksizem. Ta filozofija je v nekaterih vlogah dete prusaštva, kajti njegov učitelj Marks se je vzgojil v Heglovi miselnosti in Hegel je bil eksponent pruske države. Tako na primer vidimo, da se je marksizem v bivši ruski tajni policiji poslužil Čeke, kakor se je prusaštvo poslužilo Gestape, ampak marksizem ni nikdar prapagirjal mednarodne vojne kot sredstvo za doseg narodnih stremeljenj. Marksizem ne verjame, da je en narod boljši kot drugi. Razne marksistične aktivnosti zadnjih predvojnih let so bile posledica bojazni pred Nemčijo. Rusi, ki so glavni eksponenti marksizma, so bolj verni nego Prusi in večina ruskega naroda je še vedno verna ter ima več prilike za versko izražanje kot so ga imeli Prusi pod svojim režimom, kateri poveljuje nasilstvo svojih tevtonskih bogov.

Vprašanje verske svobode v Rusiji je vzbudilo pozor angleške cerkve na Angleškem in katoliške cerkve v tej deželi. V eni zadnjih izdaj katoliškega mesečnika Commonweal, o ka-

terem se gotovo ne more reči, da zastopa marksistične tendence, urednik ocenjuje knjigi dveh ruskih izgnancev, ki pišeta o verskih pravicah v Rusiji. Na podlagi teh knjig je urednik prišel do zaključka, da se je položaj cerkve v Rusiji definitivno izboljšal.

Bodoči dobrobit sveta zavisi od sožitja med marksizmom, kakor se razvija v Rusiji, in med demokracijo, v kolikor jo bomo znali prilagoditi razmeram tega stoletja. Stare sorte marksizem je trdil, da demokracija je le beseda, ki nudi navadnemu človeku fraze, ne pa delo, ter da zeta vanjo rezultira v šibki obliki vladavine. Mi, ki verjamevmo v demokracijo, moramo priznati, da nam je moderna znanost s svojimi tehnološkimi iznajdbami vred dala nove steklenice, v katere pa še nismo vlili vina demokratične miselnosti.

Priznati moramo, da v nekaterih slučajih so Prusi in Rusi azumeli znamenja časa bolje nego mi — in upam, da reakcijski politikiši ne bodo citirali tega stavka in ga izločili z namenom, da dokažejo, da se zavezam za diktature. Prusi so uspešni v tem, da so njihovi birokratje upregli socialne sile v službo države. Med tem pa so Rusi posvetili vso svojo pažnjo delu in so za svojo stvar navdušili svoje ljudstvo. Prepričan sem, da je demokracija edini resnični izraz krščanstva, ampak če ne, da se odtuji krščanstvu, mora biti mnogo bolj sposobna, da bo služila navadnemu človeku ter da bo znala odbijati zahteve sebičnih interesov.

Po tej vojni bodo demokratični kapitalistični narodi morali dokazati, da so zmožni dati delo vsem ter da bodo znali izkoristiti vse naravne vire. Dokazati bodo morali, da so v stanju izenačiti ljudsko konsumno zahtevo s produktivno silo. Pravica do stalnega dela in poštene plače je potrebna za dostojni obstoj človeka.

Ako bodo zapadne demokracije zmožne dati delo vsem in povečati produkcijo, tedaj se jim ni treba bati obnove stare komunistične propagande od znotraj. Ako pa ne bodo tega storile, tedaj je taka propaganda neizbežna in nobena ruska, naša ali katerakoli druga vlada je ne bo mogla preprečiti. V slučaju daljše nezaposlenosti bo edino vprašanje, ali prevzame vlado pruska ali marksistična miselnost.

Verjamem v demokracijo, ki bazira na socialni pravičnosti tistih modrih mož, ki so sestavili ameriško ustavo ter sprejeli zakon civilnih svobod. Mi verjamevmo, da je mogoče spraviti v sklad te pravice in dolžnosti, katere zahteva od nas splošni dobrobit. Dalje verjamevmo v versko strpnost in v ločitev vere od države, ne smemo pa pozabiti prižgati luč razumevanja, da bomo lahko zrlj dejstvom v obraz.

Možnosti za tretjo svetovno vojno
Letos ali prihodnje leto se bo

odločilo, ali bomo zasejali seme tretje svetovne vojne ali seme trajnega mira. Nova vojna bo gotova stvar, ako bomo dopustili, da se Nemčija spet oboroži bodisi materialno ali psihološko. Nova vojna bo možna, ako bomo prevarili Rusijo. Ta vojna bo možna, ako ne dokažemo, da smo zmožni po tej vojni dati delo vsem in če dovolimo, da fashiistični interesi na podlagi protiruskih predsodkov prevzamejo kontrolo naše vlade. Ako zapadne demokracije z Rusijo vrzd ne pridejo do zadovoljivega sporazuma čimprej, se resno bojim, da bo tretja svetovna vojna neizbežna. Ako ne pride do tesnega, zaupljivega razumevanja med Rusijo in Zed. državami, obstoja nevarnost, da bo sta Rusija in Nemčija prej ali slej sklenili prijateljstvo za skupno stvar.

Seveda, tla za tretjo svetovno vojno lahko pripravijo tudi druge države, četudi bi mi sledili najboljšim smernicam. Taka vojna je na primer možna, če se bi Rusija spet oklenila trockistične ideje, da zaneti svetovno revolucijo, ali če bi bili britski interesi spet naklonjeni protiruskim aktivnostim in Nemčiji in v drugih državah.

Drugi možni vzroki za tretjo svetovno vojno lahko nastanejo vsled naših lastnih napak, kakršne smo naredili po zaključku prve svetovne vojne. Kadar narod-upnik dvigne tarife in zahteva od tujih narodov, da plačajo v denarju in ne v blagu, je posledica ogorčenje, ki vodi najprej v trgovinsko vojno in naposled v krvavi spopad.

Krist je učil, da lačne moramo nasititi, nage oblečiti, bolnike tolažiti in nesrečne obiskavati. Dalje je učil, da pošteno ravnanje s svojim sosedom je božje opravilo. Ampak — sosedina v njegovem času je bila omejena na par milj. Danes je zrakov svetlo spremenil ves svet v eno samo sosedino. Politika dobrega sosodstva doma in po svetu je krščanska politika. Tisti, ki uče izolacionizem ter sejejo sovraštvo do drugih narodov, učijo spremenjeno obliko pruskega nacizma in edina posledica takega pridigovanja bo vojna.

Ako hočemo imeti mir, moramo z drugimi narodi ravnati v duhu demokratičnega krščanstva. Naša vera se mora izjaviti na praktičen način. Na primer v naših odnosih do Kitajske moramo paziti, da izboljšamo njen materialni in duhovni položaj v dobrobit njenega ljudstva. Tako

ravnanje ne bo le pomagalo odpraviti vojne, temveč nam bo nudilo več duševnega in materialnega blagostanja. S tem pa ne mislim kakšnega misijonskega podvzeta v svrhu novega imperializma.

Skoro polovica ljudi na svetu živi v vzhodni Aziji. Sedem osmink teh ne zna čitati in ne pisati, mnogi teh pa poslušajo radio in vedo, da se svet giblje ter so odločni v tem, da se s svetom vred gibljejo tudi oni.

Zgodovina kaže, da je v preteklosti vsak velik narod imel priliko, da si je pomagal s tem, da je pomagal drugim. Ako se taka prilika pravilno dojme in izvaja, se odpro neizmerne praktične možnosti. Mnogi ameriški trgovci so to opazili v manjšem obsegu v svojem lastnem trgovanju. Čim bolj so razumeli svoj posel, tem bolj se je večalo njih blagostanje in tem več delavcev so zaposlili. Krščanstvo ni zvedogled ali sanjavo. Ako se aplicira na svetovni obseg, postane zelo praktično. Prijatelj se vedno radi spominjamo. Pomagati potrebni se kmalu ne pozabi. Mi v Ameriki imamo sedaj najboljšo priliko, da dokažemo, da ne želimo osedlati nobenega naroda, niti ne maramo upreči našega denarja ali poslati naših izvedencev po receptu naše miselnosti tistim, ki tega ne marajo. Ampak mi verjamevmo, da nas bodo mnogi sami klicali na pomoč.

Zapadne demokracije morajo izpričati praktičnost svoje vere. Pomagati moramo Kitajski in Indiji. Z Nemčijo moramo postopati odločno in pošteno. Z Rusijo moramo ravnati pravično in pošteno ter moramo biti tolerantni in ji celo pomagati v njenih prizadevanjih, da reši svoje ekonomske vprašanja na njen lastni način. Z demokratičnimi vzgledi moramo dokazati, da smo zmožni dati delo vsem ter da smo zmožni spraviti v tek vso produkcijo v korist navadnega človeka.

S sodelovanjem z ostalim svetom bomo dvignili svoj lastni življenjski standard, obenem pa bomo pomagali dvigniti življenjski standard drugih narodov. To ne pomeni, da bomo vzeli kruh iz ust naših otrok, da nasitimo otroke drugih narodov, ampak da bomo pripravili sodelovati z vsemi v prizadevanju, da se uposilijo energije slehernega, tako da bo naša zemlja čim popolnejše služila vsemu človeštvu.

Poročilo odbora za svobodo tiska

(Poroča blagajnik

JOHN POLLOCK)

Iz Barbertona, Ohio, sem prejel pismo od članice Gospodinskega kluba za samostojno društvo "Domovina": "Citati smo, da zbirate v sklad za svobodo tiska. Vam pošiljamo \$50, da pomagamo zamašiti široka usta A. D. Ob priliki pa se zopet oglasimo in povemo kajkajemu uredniku, kaj pravijo člani SNPJ. — Pozdravljeni in živa SNPJ, napredni listi in glasila ter svoboda tiska!"

Iz Canton, Ohio, piše Blaž Odar: "Pošiljam \$35.50 od članov našega društva in to v odgovor uredniku A. D., ki je tako firben, kaj pravijo člani SNPJ. Naš odgovor je: \$35.50 za obrambo naprednih listov! Strnimo vse naše vrste za obrambo pravice, katere imamo po ustavi Zedinjenih držav."

Iz Buhla, Minn., piše Max Martz: "Prilagam petak v obrambo naprednega časopisa, prijatelj mi je izročil \$1, torej šest dolarjev. Želim vam složno in uspešno delovanje!"

Taka in enaka pisma prihajajo dnevno, zraven pa pišejo: "Pošljite nam nabiralne pole, da stopimo do prijateljev in da skupno pokažemo kaj pravijo člani in članice SNPJ in sploh vsak, kateremu je pri srcu resnica in poštenost."

Gospodje, ki si zapenjajo ovrtnike od zadaj, nas učijo, da so namestniki Krista, kateri pa je učil, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta ter pognal farizeje in menjalce iz templja.

Kaj pravite, gospodje okrog A. D., gospod Gabrovšek in njemu podobni, kaj bi Krist napravil z vami? Ne da bi vas samo pognal iz templja, pač pa bi še istega podrl do temelja.

Krist je učil strpnost in ljubezen in vi učite nestrpnost in sovraštvo; sejeate neslogo in nezaupnost med rojaki — želi boste vihar, ne po krivdi napredne javnosti, pač pa po svoji lastni zagrizenosti.

Da je to resnica, vam kažejo dneški, kateri so samo za tri stotake manjši kot 10 tisoč dolarjev! V teku meseca smo prejeli sledeče dohodke:

Socialistični klub št. 27 in pevski zbor "Zarja" \$20.
Felix Strumbelj izročil \$80 za pečarski klub \$50, Frank Kačar

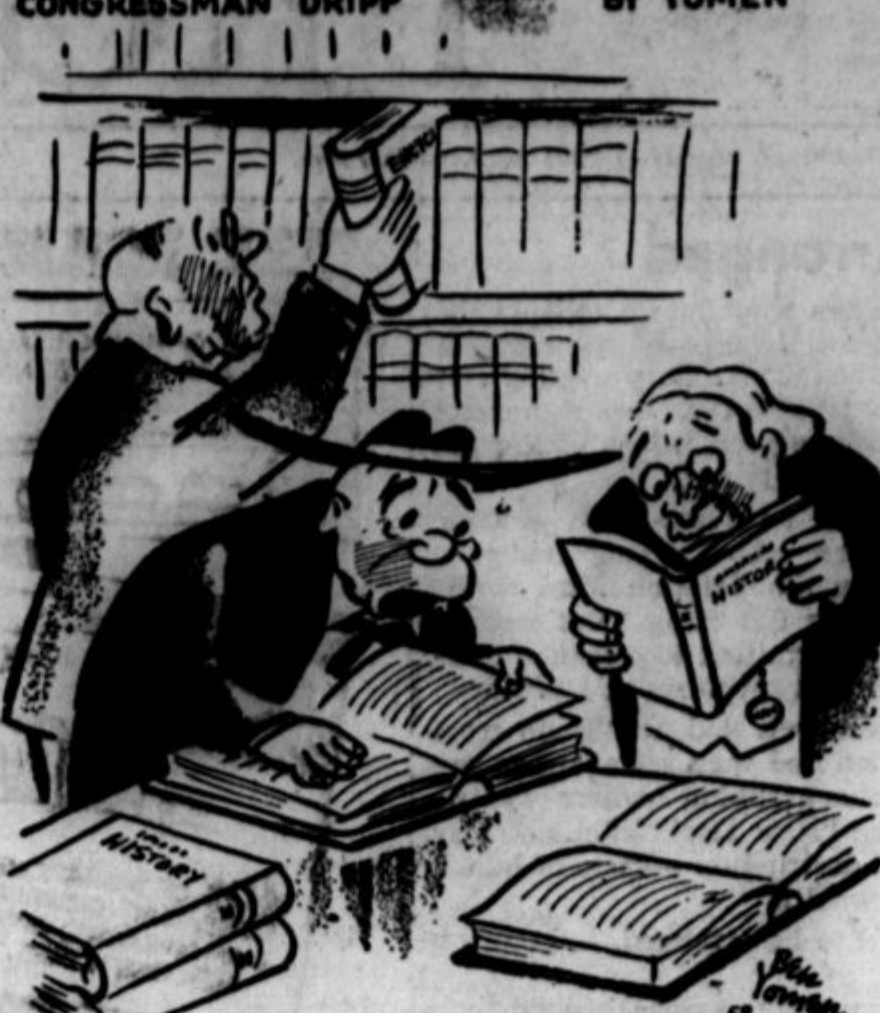
\$5, eden \$2 in za tri po \$1.
Frank Aleš, Chicago, Ill., je poslal \$146.50, nabiralci: Frank Aleš, Milan Medvešek, Frank Japich, Frank Bizjak in John Potokar. Prispevali so: Podružnica št. 25 SANS \$50; Anton Gardin \$10; po \$5: Louis Zorko, Milan Medvešek, Vincent Cankar, Mr. in Mrs. Frank Udovitch; po \$3: Frank Sodnik, Mr. in Mrs. John Potokar, osem prispevalcev po \$2, 43 po \$1 in trije po 50 centov.

Frank Aleš poslal ponovno \$150 za Federacijo SNPJ za okrožje Chicago, Ill., \$100, za podružnico št. 25 SANS \$50.
John Benčina, Daise Ave., Cleveland, O., poslal \$10.
Članica Progressivnih Slovencek Alice Mirtich izročila nabrano med članicami \$5.
Matt Tušek, Power Point, O., poslal \$46 za sledeče: društvo št. 358 SNPJ \$10; po \$5: Jacob Bergant, Charles Bogataj, Jacob Tauchar, Matt Tušek, Anton Romshak, Thomas Mrcina; dva po \$2 in dva po \$1.
Frank Tegel, Euclid, Ohio, \$5 za društvo "Cvetiči Noble", št. 480 SNPJ \$10, skupaj \$15.
John Shular, Arcadia, Kans., poslal \$6.50 za društvo št. 208 SNPJ.
Joseph Kovacevich, Cleveland, O., je izročil \$76, prispevali so: Narodno Vijeće Američkih Hrvatov iz Hrvatske \$50, Mrs. Marija Buhac \$10, trije po \$2 in deset po \$1.
Ludvik Medvešek izročil \$5, katere je prispeval Jos. Anzek, East 221st St.
Neimenovan prijatelj iz Clevelanda izročil \$80.
Blagajničarka Anna Sever od društva št. 225 SNPJ, Gowanda, N. Y., piše: "Člani in članice našega društva nočejo zaozati, pošiljam \$25." Le tako naprej, zavedne družnice!

Ignac Tominešek piše: "Naše društvo je majhno, pa vam pošiljam \$5 za društvo št. 184 SNPJ, Springfield, Ill."

Iz Moon Runa, Pa., pa pošilja Jacob Ambrozich \$25 za društvo "Dobri bratje" št. 88 SNPJ. Društvo št. 735 SNPJ, Willard, Wis., \$5; poslal Louis Zorman. V uradu "Enakopravnosti" so izročili Juliji J. Pirc \$93 sledeči:

CONGRESSMAN DRIPP BY YOMEN



Društvo "Na Jutrovem" št. 477 SNPJ \$25; člani društva pa \$27, skupno \$52; društvo "Danica" št. 34, SDZ, \$10; društvo "Tabor", št. 139 SNPJ, \$10; po \$5: Frank Vrček, Maple Heights in Frank Andrew; eden \$2.50; dva po \$2; eden \$1.50 in trije po \$1. John Kane in Ahceji Prezel vsak po \$5, in Miss Vida Shiffer \$3, vsi v Clevelandu.

Ivan Ručigaj, Brooklyn, N. Y., poslal \$30.30 za pevsko društvo "Slovan" in podružnico št. 59 SANS. Frank Mohorič, Euclid, Ohio, izročil \$10.

Progressivne Slovence, krožek 2, so prispevale \$50.
Podružnica št. 51, SANS, Barberton, O., \$25.

Dr. John Metelko v Slov. nar. domu na St. Clair Avenue, \$15, in Frank ter Josephine Razinger, Becker Ct., \$5.

Iz glavnega urada SNPJ, Chicago, Ill., \$1,000 in iz glavnega urada SANS \$213.75 in preje \$125, skupaj \$338.75, poslal Mirko G. Kuhel za sledeče, ki so prispevali: Po \$10: Vinko Coff in John Smuk iz Clevelanda, O.; po \$5: Jennie Urbas, Detroit, Mich., Mary Vidmar, Johnstown, Pa.; Leo Poljak, Cleveland, O.; in Steve Skorjanc, Indianapolis, Ind.; Katherine Krainz, Detroit, Mich., \$2. To so prispevali na zadnji konvenciji SANS. Nadalje so med tem prispevali: podružnica št. 54 SANS, Chicago, Ill., \$86.75; podružnica št. 1 SANS, Detroit, Mich., \$58; Peter Benedict, El Cajon, Calif., \$50; podružnica št. 30 SANS, Sharon, Pa., \$25; federacija SNPJ za vzhodni Ohio in Pennsylvanijo \$15; podružnica št. 56 SANS, Milwaukee, Wis., \$11.

Po \$10: Društvo št. 264 SNPJ, federacija SNPJ za južno Colorado in New Mexico in Rose Sajovic, Chicago, Ill.

Frank Babich, Detroit, Mich., \$6; Frances in Jos. Omerza, Berwyn, Ill., \$5; štirje po \$2 in dva po \$1.

Jacob Ambrozich iz Moon Runa, Pa., je poslal vsoto \$300, katero je prispevala federacija društev SNPJ za zapadno Pennsylvanijo.

Frank Kovacich, tajnik društva št. 117 SNPJ, Yukon, Pa., poslal \$65; za društvo \$15, po \$5 pa za sledeče: Mr. in Mrs. Anton Kaferle, Mr. in Mrs. Anton Marinčič, Mr. in Mrs. Frank Medved, in \$3 za Mr. in Mrs. Grkman, pet prispevalov po \$2, 19 po \$1, dva po 75c in trije po 50c.

Joseph Jež iz Warren, O., je poslal \$32; društvo "John Hus" št. 321 SNPJ prispevalo \$25 in \$7 pa člani društva, s pripombo "za obrambo proti reakciji."

Louis Zabreznik iz Aencas, Wash. poslal \$5, enako s pripombo: Za obrambo proti reakciji."

Theresa Gerzel iz Aliquippa, Pa., je poslala \$26.75 za podružnico št. 12 SANS \$10, dva po \$2, 11 po \$1, potem trije po 50c in eden 25c. Tajnik društva št. 205 SNPJ, Duluth, Minn., F. J. Petrich poslal \$10.

Rudolph Kovacich, Buhl, Minn., poslal \$11. Sam je prispeval \$5 in trije po \$2.

John Vitez, Bridgeport, O., poslal \$17.50. Prispevali so: Federacija SNPJ za Ohio in West Virginijo \$10, društvo št. 333 SNPJ \$2, pet po \$1 in eden 50c.

Alexander Skerly, Export, Pa., poslal \$25, katere je darovala Federacija društev SNPJ.

Anton Zornik, Herminie, Pa., poslal \$5.50, nabrane med prijatelji svobodnega tiska.

William F. Fugina, Brooklyn, N. Y., je poslal \$44 za sledeče: Društvo št. 580 SNPJ \$25; Joseph Petek \$10; Frank Padar \$5 in dva po \$2.

Društvo št. 13 SNPJ, Bridgeport, O., \$20; poslala tajnica Mary Potnik.

Iz urada "Proletarec", Chicago, Ill., poslala A. Beniger \$60. Peter Benedict, El Cajon, Calif., prispeval \$50; dva po \$2, dva po \$1.50 in trije po \$1.

Joseph F. Durn, tajnik podružnice št. 48 SANS, poslal \$998.50 za sledeče: Slovenski delavski dom na Waterloo Rd. \$500; dramatično društvo "Anton Verovšek" \$100; socialistični klub št. 49 JSZ \$50; Močnikar \$7; po \$5: John Gorjanc iz E. 172nd St., Anton Peterlin, Mr. in Mrs. Frank Zafret in Louis Prišel; Anton Filof \$4; Ant. Zorko \$3.50; eden \$2.50, štirje po \$2, eden \$1.50 in dva po \$1.

Anton Jereb iz Peck Ave., Cleveland, O., izročil \$10.
Društvo št. 65 SNPJ, Mulberry, Kansas, \$10; poslal tajnik Karl Dergan.

Blaž Odar, Canton, O., poslal \$25.50. Prispevali so po \$10: Junitz Club, Mr. in Mr. Mike Chock, Mr. in Mrs. B. J. Odar; eden \$2, trije po \$1, eden 50c.

John Krebel od kluba št. 27 JSZ, Cleveland, O., izročil \$4; prispevala dva po \$2.

Gospodinski klub samostojnega društva "Domovina" \$50 iz Barbertona, Ohio.

Max Martz, Buhl Minn., \$6.
Socialistični klub št. 118 JSZ, Strabane, Pa., \$25; poslala tajnica Frances Bartol.

Podružnica št. 2 SANS, Chicago, Ill., \$25, poslal John Turk, tajnik. Krožek 9 "Progressivnih Slovencek", Chicago, Ill., \$100, poslala blaginčarka Gloria Bohine.

Frank Groser, tajnik Slovenskega delavskega centra, Chicago, Ill., je poslal vsoto \$200.

To so prispevki, došli do 12. februarja, ki jasno kažejo zanimanje napredne javnosti.

Odbor pa se iskreno zahvaljuje in kliče: Naprej do zmage—naprej do cilja \$50,000. Pokažimo, da ce-

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravitelju, ki bo poslal potrebne listine in informacije.

KALIFORNIA.

Fontana: John Pečnik.
Oakland: Anton Tomšič.
Los Angeles: Frank Novak.
San Francisco: A. Leksan.

COLORADO.

Crested Butte: Anton Slobodnik.
Fueblo: John M. Stonich.
Walsenburg in okolica: Edward Tomšič.

ILLINOIS.

Chicago in okolica: Frank Bizjak, Joseph Oblak, Peter Verhovnik in Frank Zaltz.
La Salle in okolica: Anton Udovitch in Leo Zevnik.

Springfield: Joseph Ovca in John Gorick.
Virden: Fr. Hiersich.
Waukegan-No. Chicago: Martin Judnich.

INDIANA.

Indianapolis: Mary Stroj.
Arma: Anton Shular.
Arcadia: John Shular.
West Mineral: John Marolt.

KANSAS.

MICHIGAN.
Detroit-Dearborn John Zornik, Joe Koršič.

MINNESOTA.

Buhl: Max Martz.
Chisholm: Frank Klun.
Duluth: John Kobl.
Ely: John Teran in Matt Praprotnik.

MISSOURI.

St. Louis: John Spiller.

MONTANA.

Butte: Anton Zugel.
East Helena: Joseph Kihelich.
Red Lodge: K. Eranočnik.

NEW JERSEY.

Elisabeth: Amalia Oblak.

NEW MEXICO.

Gallup: Mary in Jennie Marinšek.

NEW YORK.

Gowanda. James Dekleva.

limo delo naših časopisov!

Zančujemo pa demagoško svetovno znanega lista A. D. Obojoma prozorno gonjo črne reakcije napram naprednemu časopisu od strani urednika A. D. in njemu sorodnih ubežnikov.

Najboljši odgovor na vsa podla obrekovanja in klevete so doneški v obrambni sklad, katerega je prišel SANS. Samo še \$300 in \$10,000 bo v skladu! To je odgovor na izdivjanja. S tem boste povedali: KAJ PRAVITE!

Cehoslovaška za tapadni blok povsem izgubljena

(Nadaljevanje s 1. strani.)

znižanje življenjskega standarda predvsem za industrialno delavstvo.

Zato je vlada kmetom omejenega dne izjavila, da kmetije v velikosti do 200 akrov ostanejo privatna posest.

Razdelilo pa se bo veleposestva med one, ki jih obdelujejo. Prav tako bodo razdeljena cerkvena veleposestva, toda lastnikom (škofijam, samostanom itd.) bo država zemljo plačala.

Tako bo Cehoslovaška v nekaj letih postala ena najvzornjših socialističnih držav na svetu, ker ima že dolgo let razvito industrijo, umno poljedelstvo ter izborni šolski sistem.

Diktator Franco se utrjuje

Španski diktator Franco je na konju. Zed. države mu gredo bolj in bolj na roko. Katoliška cerkev je stoodstotno z njim. Sedaj mu je odprla meje tudi Francija. Socialistično glasilo L'Populaire je vlado, v kateri je tudi par socialistov, napadlo, a premier Robert Schuman odgovarja, da se idealov ne more jesti. Francija ve, da ji je bil španski diktator sovražen. Ampak Francija tudi ve, da potrebuje iz Španije raznega sadja, rud itd. in da je Španija svoj čas kupovala francoski šampnjas, nakite za ženske, kosmetike itd.

Španski republikanci so torej s svojimi zamejnimi vladam in parlamenti bitko popolnoma izgubili. Diktatorja Franca se od zunaj ne bo porazilo, ker so Zed. države, Anglija in sedaj še Francija z njim. Če bo kdaj izpodrinjen, bodo to izvršile notranje sile. In padel bo, to je gotovo, vzlic klero-kapitalistični pomoči.

Dobički železnici

Ameriške železniške družbe so imele v prvih enajstih mesecih minulega leta \$700,834,000 čistega dobička.

Ali že imate Ameriški družinski koledar 1948

Ako še ne, in če je vam nerodno iti na pošto, si ga lahko naročite po COD, to je, da ga plačate poštarju kadar vam ga dostavi na dom.

Izpolnite sledeči kupon, izrežite ga in ga dajte v kuverto na naš naslov:

PROLETAREC, 2301 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

Cenjeni: Prosim pošljite mi Ameriški družinski koledar 1948 in vsoto bom plačal poštarju ko ga prejmem. Razumem, da me bo to stalo \$1.71 za COD stroške. Poštnino pa plačate vi.

(Opomba.—Za vsak dolar, poslan po COD, je treba plačati pošti 15c in za M. O. 6c.)

Pošljite mi koledar na sledeči naslov:

IME

NASLOV

DRŽAVA

Scarcity Can Be Arranged

Back in 1929 American capitalism went into a tailspin that threatened to be fatal to organized society because the economic system was producing surpluses which a predatory owning class could no longer sell at a profit. The trouble then was abundance, and because there was too much of the good things of life millions of people were jobless and desperately poor.

Abundance is the one thing that a private-profit economy can not tolerate. It must have workers who are poor enough to be forced to work regularly and under the dictation of an owning class. It also must have customers for the things that workers produce but which they dare not be permitted to consume if the owners of industry are to be able to sell surpluses at a profit.

That President Franklin D. Roosevelt and his "brain trusters" correctly appraised the situation and then set about to preserve the system that favors surplus-grabbing owners was demonstrated by the speed with which the "New Deal" administration resorted to a program of waste and destruction—waste of human effort and destruction of material wealth.

To save capitalism scarcity had to be arranged.

We offer the above historical narrative as background for a brief examination of current American policies on the national and world front.

People who believe that capitalism is heading for a tailspin may be right, if what they mean is that the old order of free enterprise and individual freedom is doomed.

But they can also be wrong if they believe that an era of unemployment is on the way and that the debacle of 1929 is to be repeated.

The owning class of America and their political servants have not forgotten the lesson they learned in 1929. And right now they have an ace-in-the-hole that they did not know how to play during the final days of the Herbert Hoover regime.

The hidden ace is the sinkhole for American surpluses which exists in war-wrecked nations throughout the world. That, plus the government's policy of buying and storing surpluses which can not easily be sent to other lands, can provide the scarcity conditions which will keep workers on the job and under the domination of entrenched and predatory big business.

It is not because we object to helping poverty-stricken peoples that we picture foreign relief in the above light. But it is well for Americans to know that, in addition to feeding the hungry and building industries abroad, relief allotments can also be a factor for continuing a class relationship here at home which otherwise would founder upon the rocks of abundance.

In the end, of course, America must either cease to be lavish with its resources or become a woefully have-not nation. But profit-takers are just as incapable as workers to look far into the future or to care about ultimate social welfare when immediate personal gains are to be made.

Perhaps this should be the end of this editorial. However, it is not the whole story. In filling the needs of other continents capitalist U. S. A. is challenging the expansion of communist U. S. S. R. Should war develop between America and Russia this country could again find markets for its industries and profits for its owning class in destruction—in which case scarcity would be the only thing that anybody but labor exploiters would have plenty of.—Reading Labor Advocate.

Ex-Soldiers Tell Story of Wanton Waste by Army

Say Vast Stores of Food, Clothing, Equipment, Were "Burned and Dumped"

WROTE TO CONGRESSMAN
Declare Civilians Could Have Used Supplies; "Navy Just As Bad"

About a month ago, Congressman Albert J. Engel, a conservative Michigan Republican, charged that high army officers obstructed him and other members of a House committee when they tried to investigate the army's wanton waste of food, clothing and military supplies.

Soldiers who heard of his charges have written Engel many letters revealing additional facts, Engel told the House a few days ago. He put some of the letters in the "Congressional Record."

They are calculated to shock the American people and make them wonder whether the army really needs and would wisely use all the billions of dollars it demands.

"On Guam (a tropical Pacific island) came loads of winter underwear," says one letter. "Was it returned or sent to needy people? No; it was put on the dumps." So were "refrigerators" and other things. "Cans of food were dropped by the wayside, never to be retrieved." Other supplies the American people produced and paid for "went over the cliff."

It was "Orders"

Another letter tells how lumber, which was scarce and "could have been sold for millions of dollars," was burned by the army in the "San Francisco area."

"It was burned on the shore of the bay, in a perpetual fire, always under a military armed guard, who could offer no explanation. It was just 'orders.'"

In "a southern camp," a letter reports, "large numbers of brand new radios were smashed and covered by tractors."

"On his way home by ship," says a letter, "my nephew and others were ordered to throw overboard many barrels of best-grade machine oil, as well as a large consignment of new radios."

New Tires Into Ocean

"During the time when tires were scarce," writes a man who served in Alaska, "you could walk for 25 miles on new tires that had never been unwrapped, but were floating along the Alaskan shore." They had been thrown into the ocean by the army.

Another ex-soldier writes that, when he was in Alaska, "army clothing, weapons and equipment were destroyed," but "coke bottles" were saved and sent back home.

An army transport pilot wrote Engel that "I have 30 clear pictures of army and navy dumps. Material was allowed to deteriorate in the weather, then burned or hauled out to sea and dumped."

"Much of the material was readily convertible to civilian use. For example, Prestone anti-freeze, which is still hard to obtain, wool-lined flying jackets, boots, trousers and gloves."

Was "Horrible"

"Also boxes upon boxes of hardware, such as vices and drills. There were uncountable tons of new aircraft parts and equipment of every description, including new Pratt & Whitney motors."

"The plastic bags protecting those motors were cut open and the motors allowed to rust in the weather."

"I was horrified to see material literally by the acre, hauled out of warehouses and dumped in the ocean."

"Obviously," this letter concludes, "something is wrong with the army system of handling a surplus. And the navy is just as bad."

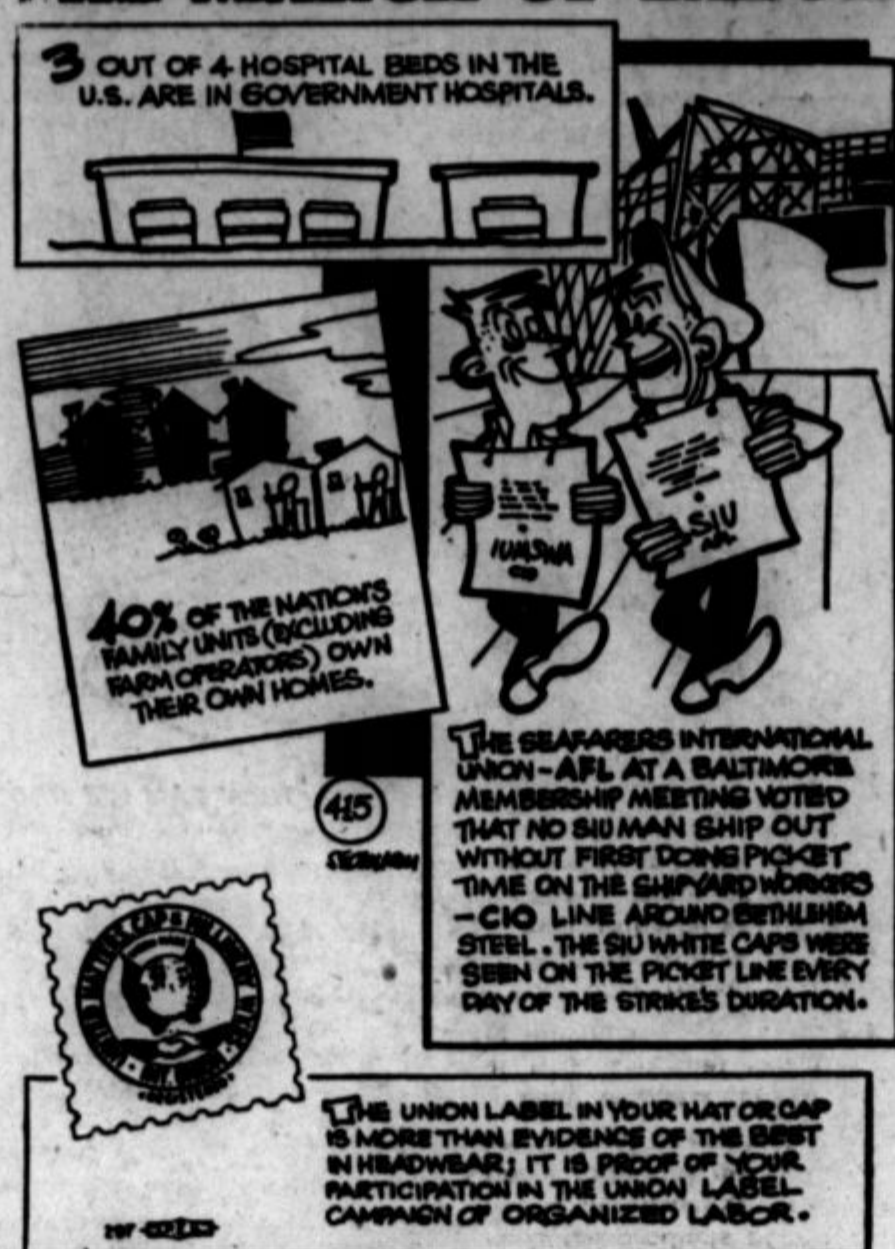
Double Play

Congressman Javits (Rep., N.Y.) seems to think Britain is a little inconsistent on Palestine.

On the one hand, the British declare they intend to continue selling weapons to the Arabs. On the other hand, Britain has clamped an "embargo" on arms for the Jews, and even turned back and searched an American ship suspected of carrying weapons to them.

The American government did not protest against this and is helping Britain enforce the embargo against the Jews, Javits said.

THE MARCH OF LABOR



UP, UP, UP, DOWN, UP...

Prices went up. Labor complained. Prices went up some more. Labor complained again. Prices kept on going up—month after month. Finally labor said, "Something's got to be done about it." Nothing happened.

Then, a couple of weeks ago, there was a break in the commodity market. This provided a field day for some of the radio commentators and newspaper "experts."

They explained it to the nation. It was the old law of supply and demand at work. Prices had gone too high and consumer pressure was forcing them down. There was nothing to get alarmed about. The country wasn't heading for a major crash.

And some of the commentators appeared unable to understand why the unions didn't announce immediately that they were forgetting about their plans for securing wage increases.

Finally the market steadied. Prices started going up again. "Bargains" started disappearing from the grocery counters.

We're not experts, so we admit frankly we don't know what caused the market break.

We do know a couple of things, however:

There has been no real reduction in the cost of living.

The "experts" who guessed wrong when the market was nosediving won't quit experting in self retribution.—The CIO News.

REFLECTIONS

By Raymond S. Hofses

In the headlines was Chester Bowles, former OPA administrator, with a prediction of business recession and fairly large-scale unemployment. He also proposed a "federal program" which, he hopefully asserted, can "modify" (but not prevent) "the recession which our past mistakes have made inevitable."

Like all other news stories, this one was read by only a few people and remembered briefly. And that's too bad; for what Bowles was talking about was millions of idle and displaced Americans, together with all the social controls that accompany recessions in nations that boast of their "freedom" just as surely as in those countries that are frankly totalitarian.

I wish the American people would ask themselves some questions that are implicit in Mr. Bowles' warning:

Why is it inevitable that the American people again must endure unemployment?

Why should a let-down in demand for human labor be feared?

What are the mistakes that have made recession inevitable?

If those questions were pondered, and if depression's victims were objective enough to go wherever analysis takes them, it wouldn't be long before most people would recognize the basic mistake which Bowles—and other do-gooders who want to "modify" the capitalist economy but not replace it with a more social way of life—talks about in vague and general language.

The really big mistake for which people have to pay is toleration of the private ownership of industries which are basic to the welfare of everybody.

From that mistake issue the evil consequences which Bowles tells us we will have to face.

To begin with, private ownership of the nation's economy is linked inseparably with the profit motive. That means that the people who need the products of industry will not be permitted to exploit the nation's resources nor use the massive tools of production.

That suggests the explanation of why it is that people fear unemployment.

The only reason why anybody stops work is that he has enough of everything he wants. And that's the only reason why the private owners of industry close their industries and disemploy millions of people. Owners of canneries halt the processing of food when they have all the canned goods they want. Steel moguls cut payrolls when they begin to have more steel than they want. Auto companies limit the number of automobiles they are satisfied with the number of cars on hand. . . . And so on throughout the entire private-profit economy.

The above explanation of unemployment will seem superficial to people who read the pronoun "they" thoughtlessly. Perhaps YOU don't have enough of anything. Perhaps YOU want to eat well, wear good clothing, live in a better home and drive a new car. Perhaps YOU are willing to work hard to get all the things you want. But THEY—the owners—don't want those things.

The difference in desires is based upon the diversity of purposes which move YOU and THEM. For YOU are a consumer and want to USE the things your labor could produce, while THEY are interested only in SELLING the products of your labor at a profit.

In the Wind

(From THE NATION)

TWO VIEWS of the Freedom Train: (1) "The internationalist who looks to the day when people will all be citizens of one world—brothers all—I doubt if he would get much out of the Freedom Train. But it ought to warm the heart of anyone who ever had a doubt about the American people—their belief in their own traditions." (A Nashville, Tennessee, citizen, as reported by Gilbert Bailey in the New York Times Magazine, January 25.) (2) "The Southern tour of the Freedom Train was designed and carried out with the deliberate hope and intent of making an issue of racial segregation." (An editorial writer in the Talladega, Alabama, Daily Home, January 3.)

TWO VIEWS of industrial paternalism: (1) "Harry Coen, (General Motors) vice-president for employee relations . . . got G.M. to offer \$500,000 in prizes (autos, stoves, refrigerators, etc.) for the best letters on 'My Job and Why I Like It.' In came 174,854 letters from G. M. employees. . . . G. M. felt that it had got its money's worth." (2) "Robert N. Denham, general counsel of the National Labor Relations Board charged General Motors Corporation with an unfair labor practice under the Taft-Hartley act. He alleged it refused to bargain with the CIO Auto Workers' Union on an insurance plan." (An Associated Press Washington reporter, January 28.)

TWO VIEWS of a specter: (1) "Sir: The political situation is very bad for the Africans in the three East African territories of Uganda, Kenya, and Tanganyika. Matters have come to such a head that the Africans find no other course open to them than referring them to the U.N. The Africans know that you always distinguished yourself in the U.N. as a champion of freedom for all nations. I am directed to pass their case to you. I shall be glad if you will kindly send it on to the appropriate authorities." (S. Semakula Mulumba, representative of the Gataka, the Elders of the people in Uganda, in a communication sent November 18 to His Excellency Andrei A. Gromyko, 110 West Eighty-eighth st., New York City.) (2) "Inspector Lloyd E. Kelley has been appointed to form a police emergency unit which, he said, will be prepared to deal with any happenings in the capital 'like the Communist riots in Italy and France.'" (Another Associated Press Washington reporter, January 15.)

TWO VIEWS of somnambulism: (1) "Even the dwellers in the pueblos . . . are participating more actively than ever in the stream of American life. Many are driven daily in buses to work on the Los Alamos atomic-bomb project in their state." (A writer in the December-January issue of Race Relations.) (2) "The average American reader in 1947 was first and foremost interested in his personal problems. . . . Psychology books were in tremendous demand, while material related to atomic energy was practically untouched." (A publicist for the American Library Association.)

Labor Battles 'Doctors Trust'

Asks British Parliament to Re-Affirm "National Health" Plan

As a result of a struggle between the "Doctors Trust" and the British Labor government, the latter is taking the extraordinary step of asking Parliament to again vote approval of a "national health" law which it passed some time ago.

That law provides free medical service for every man, woman and child in England, Scotland and Wales. To compensate the doctors, the government would pay each of them \$1,200 a year, plus \$3 for each treatment they give a patient. This would add up to "good money," as pay goes in Britain.

Propose Boycott

The British Medical Association, however, bitterly opposed the program and has sent ballots to all 56,000 doctors in the country, asking them to vote to "boycott" the plan, and refuse to serve patients under it.

Parliament will undoubtedly vote for the plan again.

The assured income offered by the plan will look good to many young doctors. If they start to "go along" with the program, the older ones will probably fall in line as time goes on.

Rockefellers Were Immigrants, Too

Society editors have been making quite a "to-do" about the "Cinderella wedding" of Winthrop Rockefeller, heir to a Standard Oil fortune, and Barbara Sears, who was born Jievue Paulekiute.

It is not surprising when two good-looking young people decide to get married, but what made this event glamorous news was the fact that in this case the bride was born "on the wrong side of the tracks"—daughter of Lithuanian peasant.

Well, you don't have to go very far back down the Rockefeller "family tree" to find something less suggestive of aristocracy than the millions old John D. acquired by devious methods and left to his descendants.

Originally, the Rockefellers were immigrants, too. They came from Germany, and John D.'s father, who was Winthrop's great-grandfather, was first a farmer and then an "itinerant peddler of patent medicines." There's nothing excessively aristocratic about the latter job.—Labor.

Rail Profits Up in 1947

Even the A. A. R. admits that 1947 was a pretty good year for the railroads.

The profits for Class I roads totaled \$780,714,427, according to a "release" by the Association. This is an increase of nearly 30 per cent over 1946 and is the highest since 1929, with the exception of the war years.

After paying interest on debt, rentals and other fixed charges, \$480,000,000 was left for the stockholders, which is 60 per cent more than in 1946.

Further exposing the widely circulated propaganda that wage increases requested and secured in 1946 by the unions would break the carriers, it was revealed that operating expenses, instead of going up, actually went down in relation to revenues.

Highway to Hell

Mankind seems to be going in a hurry. Never before in this world were so many men under arms in "peace" time.

Never before was so much money being spent on armaments.

One war fought at incalculable cost is scarcely over before we start preparing for the next one.

Russia is pushing her boundaries as fast as possible. The United States is financing neighbors who show signs of resisting Russia.

The Mediterranean has now become a "U.S. Lake" which we must defend with blood and gold. The oil deposits of Iran and Iraq are politely referred to as of "vital interest" to the U.S.—when it comes to protecting them.

A president's committee urges that we break a 170-year-old tradition and start compulsory military training of our youth, despite the considered opinion of many experts that the atomic bomb makes large standing armies pretty useless.

And President Truman has a plan for standardizing the military forces of Latin America and Canada with those of the United States at an annual cost of \$10,000,000 for 10 years, all to be paid for of course by Uncle Sam.

Are we all ready for the booby hatch? It looks like it.

The second World War took a toll of 313,000 American lives and cost the country \$340,000,000,000 or about 87 per cent of the entire national wealth. By 1972, because of benefits and other postwar costs, the figure will hit \$700,000,000,000.

(Remember back when some of our conservative friends were yapping that another \$3,000,000 relief appropriation would "bankrupt the nation?")

Despite all the advances of science which make a good life possible we seem determined to plunge ourselves into war, poverty and chaos. (We now have the power to blow the human race off the face of the earth and if the earth is going to be populated only by maniacs it might be just as well.) Only two ways out suggest themselves.

1. Declare war on Russia now, and try to get it over with before the universe goes to smithereens. (Russia is the only block in the way of the "American century," isn't it?)

2. Declare peace now, demand abolition of universal training throughout the world and complete disarmament throughout the world with effective control to see that it is done.

We favor trying the last one first.

If that fails, we can try the first one last—and it may be the LAST.—The Racine Labor.

Rail Diesels Blamed

The switch to Diesel locomotives is adding to the shortage of oil, according to the "Wall Street Journal." In the first eight months of 1947, the use of Diesel oil on the rails increased 878 per cent over the same period of 1946, it reported. Over 760 Diesels were put in service last year and 1,192 are now on order.

Dr. Sabin Gives Grave Warning

Startling Figures Reveal Lack of Medical Facilities for People

Colorado is very proud of Dr. Florence R. Sabin. She was born in the famous mining camp of Central City in 1871 and in the intervening years she has gained international fame as a physician and authority on anatomy.

Recently Dr. Sabin made a startling speech in Chicago at the National Conference on Rural Health.

"Only 5,000,000 Americans enjoy adequate benefits of modern preventive medicine," she said. Of the total population of 140,000,000 persons, at least 40,000,000 live in areas which have no public health service, and 95,000,000 live where such services fail to meet minimum basic standards.

What should Uncle Sam do about it? Dr. Sabin says Congress must come to the rescue and make generous appropriations which will enable the states to put over broad programs to safeguard the people's health.

What U.S. Tories Forgot to Say on Lincoln's Day

NEW YORK (FP) — Lincoln's Birthday brought the usual avalanche of after-dinner tributes from GOP wheel-horses throughout the U.S.

But Federated Press is willing to bet a waste basket of old press releases against a copy of the Taft-Hartley act that none of the Republican star speakers remind their listeners of these immortal words by honest, old Abe Lincoln:

There has never been but one question in all civilization—how to keep a few men from saying to many men: you work and earn bread and we will eat it.

4,796,399 New Cars Sold in '47 by Auto Makers

DETROIT—The automotive industry turned out 4,796,399 cars, trucks, and coaches in 1947, the Automobile Manufacturers Association reported.

The total exceeds 1946 by 56 per cent, and was topped only by 1929's factory sales of 5,358,430 units and 1937's 4,808,974 cars, trucks and coaches.

Sales for December represented a 19 per cent increase over the preceding month and was 7.5 per cent higher than the previous record set for the year in October.

Cases Pile Up

Those members of the Bar Association who were shocked by a recent magazine article which declared that many American judges are "idlers, misfits, incompetents," should consider the situation in Washington's Municipal Court.

There is a backlog of 900 civil cases. That means litigants can't get action and, as a rule, it means the poor man is the chief sufferer.

Some of the judges work hard; some don't. Practically all of them take unreasonably long vacations.